

Uniwersytet
Pomorski
w Słupsku

Załącznik nr 2

do uchwały nr 66/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa

Profil praktyczny

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

UNIWERSYTET POMORSKI W SŁUPSKU

Biuro Rektora:

ul. Bohaterów Westerplatte 64

76-200 SŁUPSK

Nazwa ocenianego kierunku studiów: BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

1. Poziom/y studiów: **STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA/STUDIA DRUGIEGO STOPNIA**
2. Forma/y studiów: **STACJONARNE/NIESTACJONARNE**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹: **NAUKI O BEZPIECZEŃSTWIE**

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o bezpieczeństwie	164	91

STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o bezpieczeństwie	120	100

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

Lp.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	informatyka techniczna i telekomunikacja	16	9

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK **NIE**

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

Numer efektu dla kierunku	Efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia, profil praktyczny, kierunek studiów: „bezpieczeństwo narodowe”
WIEDZA: absolwent zna i rozumie	
K1_W01	w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu nauk o bezpieczeństwie i wchodzących w ich zakres subdyscyplin oraz innych dziedzin nauki i dyscyplin naukowych z obszaru nauk społecznych i humanistycznych, związanych ściśle z teorią i praktyką zarządzania
K1_W02	w zaawansowanym stopniu miejsce i rolę nauk o bezpieczeństwie i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także ich relacje w stosunku do innych nauk
K1_W03	w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy bezpieczeństwa, w tym teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami
K1_W04	w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych
K1_W05	w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa
K1_W06	w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne regulujące funkcjonowanie człowieka w jego otoczeniu społeczno-kulturowym i różnego rodzaju grupach, obowiązujące w organizacjach, instytucjach i strukturach społecznych związanych z bezpieczeństwem, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa
K1_W07	w zaawansowanym stopniu organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów społecznych z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa
K1_W08	w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa
K1_W09	w zaawansowanym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa
K1_W10	w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów
K1_W11	w podstawowym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, a także ich wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa
K1_W12	w podstawowym stopniu psychologiczne, ekonomiczne, społeczne, prawne, etyczne, moralne i prakseologiczne uwarunkowania procesu bezpieczeństwa w różnego rodzaju organizacjach, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa

Numer efektu dla kierunku	Efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia, profil praktyczny, kierunek studiów: „bezpieczeństwo narodowe”
K1_W13	w podstawowym stopniu zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości
UMIĘTNOŚCI: absolwent potrafi	
K1_U01	identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia
K1_U02	wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT)
K1_U03	właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa
K1_U04	wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem
K1_U05	wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych
K1_U06	prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach
K1_U07	posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów i realizacji typowych zadań zawodowych
K1_U08	posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa
K1_U09	przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa
K1_U10	przygotować wystąpienie ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa w języku polskim i obcym, takie jak np. komunikat, informacja dla prasy, oświadczenie, referat, przemówienie, prezentacja multimedialna
K1_U11	uczestniczyć aktywnie w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa
K1_U12	posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K1_U13	planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa
K1_U14	samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent jest gotów do	

Numer efektu dla kierunku	Efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia, profil praktyczny, kierunek studiów: „bezpieczeństwo narodowe”
K2_K01	krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa
K2_K02	uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem
K2_K03	wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem
K2_K04	inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego
K2_K05	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego
K2_K06	odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje
K2_K07	rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej
K2_K08	przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad

STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

Numer efektu dla kierunku	Efekty uczenia się dla studiów drugiego stopnia, profil praktyczny, kierunek studiów: „bezpieczeństwo narodowe”
WIEDZA: absolwent zna i rozumie	
K2_W01	w pogłębionym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu nauk o bezpieczeństwie i wchodzących w ich zakres subdyscyplin oraz innych dyscyplin naukowych z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych, związanych ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa
K2_W02	w pogłębionym stopniu miejsce i rolę nauk o bezpieczeństwie i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa wpisujących się w dziedzinę nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także ich relacje w stosunku do innych nauk
K2_W03	w pogłębionym stopniu teoretyczne podstawy bezpieczeństwa, w tym teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami o bezpieczeństwie oraz kierunki ich ewolucji i trendy rozwojowe, a także wynikające z tego konsekwencje dla teorii i praktyki bezpieczeństwa
K2_W04	w pogłębionym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych i nietypowych problemów teoretycznych i praktycznych
K2_W05	w pogłębionym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z różnymi systemami bezpieczeństwa

Numer efektu dla kierunku	Efekty uczenia się dla studiów drugiego stopnia, profil praktyczny, kierunek studiów: „bezpieczeństwo narodowe”
K2_W06	w pogłębionym stopniu reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne regulujące funkcjonowanie człowieka w jego otoczeniu społeczno-kulturowym i różnego rodzaju grupach, obowiązujące w różnego rodzaju organizacjach, instytucjach i strukturach społecznych, w tym systemach i instytucjach bezpieczeństwa, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa
K2_W07	w pogłębionym stopniu organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów społecznych z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa
K2_W08	w pogłębionym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem w organizacji, instytucjach i systemach bezpieczeństwa na ich różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z bezpieczeństwem
K2_W09	w pogłębionym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające badania naukowe i praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację analizy i oceny zagrożeń i czynników warunkujących efektywność funkcjonowania systemów bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem
K2_W10	w pogłębionym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów
K2_W11	w pogłębionym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, a także ich wpływ teorię i praktykę bezpieczeństwa
K2_W12	w pogłębionym stopniu psychologiczne, ekonomiczne, społeczne, prawne, etyczne, moralne i prakseologiczne uwarunkowania bezpieczeństwa w układzie międzynarodowym, narodowym, regionalnym i społeczności lokalnych
K2_W13	w pogłębionym stopniu zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi	
K2_U01	analizować, identyfikować, interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia
K2_U02	wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT)
K2_U03	właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa
K2_U04	wykorzystywać w praktyce tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy zarządzania bezpieczeństwem, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację zarządzania informacją w organizacji, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów społeczno-zawodowych
K2_U05	wykorzystywać metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych
K2_U06	analizować, prognozować i modelować złożone procesy i zjawiska związane z bezpieczeństwem, jego zagrożeniami i czynnikami decydującymi o jakości i skuteczności funkcjonowania systemów i instytucji bezpieczeństwa

Numer efektu dla kierunku	Efekty uczenia się dla studiów drugiego stopnia, profil praktyczny, kierunek studiów: „bezpieczeństwo narodowe”
K2_U07	posługiwać się prawidłowo systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów i realizacji typowych i nietypowych zadań zawodowych
K2_U08	posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się z różnymi kręgami odbiorców w różnych sytuacjach zawodowych
K2_U09	przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa
K2_U10	przygotować wystąpienie ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa w języku polskim i obcym, takie jak np. komunikat, informacja dla prasy, oświadczenie, referat, przemówienie, prezentacja multimedialna
K2_U11	uczestniczyć aktywnie i prowadzić różne formy dyskusji i debaty na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa
K2_U12	posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K2_U13	planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w instytucjach bezpieczeństwa
K2_U14	kierować pracą zespołów zadaniowych i specjalistycznych w trakcie realizacji zadań zawodowych oraz rozwiązywania typowych i nietypowych problemów o charakterze teoretycznym i praktycznym związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem
K2_U15	samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej
K2_U16	ukierunkować i motywować inne osoby do wdrażania do praktyki życiowej idei uczenia się przez całe życie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent jest gotów do	
K2_K01	krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa
K2_K02	uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem
K2_K03	wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem społeczności lokalnych
K2_K04	inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego
K2_K05	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy i innowacyjny zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego
K2_K06	odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje
K2_K07	rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania potencjału osobistego oraz doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej

Numer efektu dla kierunku	Efekty uczenia się dla studiów drugiego stopnia, profil praktyczny, kierunek studiów: „bezpieczeństwo narodowe”
K2_K08	przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Agnieszka SAŁEK-IMIŃSKA	dr/ adiunkt/Zastępca Dyrektora Instytutu ds. Kształcenia i Studentów
Joanna GRUBICKA	dr/ adiunkt/ Zastępca Dyrektora Instytutu ds. Nauki
Krzysztof ROGOWSKI	dr inż./ adiunkt/Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
Lech CHOJNOWSKI	dr hab./profesor Uczelni/Kierownik Zakładu Obrony Narodowej w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego
Grzegorz DIEMIENIEW	dr/adiunkt w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego
Aneta KAMIŃSKA - NAWROT	dr/ adiunkt w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego
Eugeniusz KOŁPACZYŃSKI	dr/adiunkt w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego/Koordinator ds. Legii Akademickiej
Grzegorz POPOW	dr/adiunkt w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego
Waldemar KUCZMA	mgr/ starszy wykładowca/Akademicki opiekun praktyk i staży w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego na kierunku bezpieczeństwo narodowe

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	11
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	12
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	12
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	25
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	30
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	36
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	39
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	42
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	43
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	47
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	52
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	53
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	56
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	58
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	57

Prezentacja uczelni

Historia Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku sięga już ponad 50 lat, kiedy to na bazie powstałego w 1957 r. Studium Nauczycielskiego powołano Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 1969 r. Wyższą Szkołę Nauczycielską w Słupsku, przekształconą w 1974 r. w Wyższą Szkołę Pedagogiczną (WSP). W trakcie działalności Uczelni jej nazwa ulegała zmianom. W 2000 r. WSP przekształcono w Pomorską Akademię Pedagogiczną, a w 2006 r. nadano Uczelni nazwę Akademia Pomorska. Obecna nazwa Uniwersytet Pomorski (UP) została nadana w czerwcu 2023 r. W związku z powyższym Zarządzeniem Rektora UP Nr R.021. 54.23 z dnia 31.05.2023 r. akty normatywne Uczelni wydane przed dniem 01.06. 2023 r. zachowują ważność (Zał. 1).

UP prowadzi kształcenie na ponad 30 kierunkach na studiach I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim i praktycznym oraz III stopnia (studia doktoranckie). Od 01.10.2019 roku strukturę UP stanowią Katedry i Instytuty oraz jednostki międzywydziałowe (m. in. Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Biblioteka Uczelniana, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Wydawnictwo Naukowe).

Katedra Bezpieczeństwa Narodowego (KBN) została utworzona w roku 2008 w ramach Wydziału Filologiczno-Historycznego, która Uchwałą Senatu Uczelni z 25.09.2013 roku została przekształcona w Instytut Bezpieczeństwa Narodowego (IBN), a następnie w 2017 r., w związku ze zmianą struktury Uczelni w Wydział Nauk o Zarządzaniu i Bezpieczeństwie. W 2019 r. w związku z nowymi regulacjami prawnymi, dotyczącymi funkcjonowania uczelni wyższych w Uniwersytecie Pomorskim, zlikwidowano wszystkie wydziały, a podstawowymi jednostkami organizacyjnymi czyniąc instytuty.

W wyniku przeprowadzonej reorganizacji Uczelni powstał w październiku 2019 Instytut Bezpieczeństwa i Zarządzania (IBiZ). W jego skład wchodziła Katedra Bezpieczeństwa Narodowego, Katedra Zarządzania oraz Katedra Socjologii i Politologii. W roku 2023 w związku z odłączeniem się Katedry Zarządzania od Instytutu Bezpieczeństwa i Zarządzania, Zarządzeniem Nr R.021.59.23 Rektora Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku z dnia 6 czerwca 2023 roku został powołany z dniem 01 września 2023 roku w Uniwersytecie Pomorskim w Słupsku Instytut Bezpieczeństwa i Socjologii (IBiS), w ramach którego funkcjonuje Katedra Bezpieczeństwa Narodowego (KBN) oraz Katedra Socjologii. W roku akademickim 2022/2023 w KBN zatrudnionych było 35 osób: 19 osób w grupie pracowników badawczo - dydaktycznych oraz 16 osób w grupie pracowników dydaktycznych.

W UP badania naukowe i prace rozwojowe prowadzone są w wielu dyscyplinach i specjalnościach naukowych. Uczelnia realizuje projekty badawcze, inwestycyjne i edukacyjne, współfinansowane ze źródeł zewnętrznych. UP wychodzi naprzeciw potrzebom studentów na rynku pracy. Prowadzi zintegrowane działania ze swoim otoczeniem biznesowym, co przyczynia się do zintensyfikowania kontaktu studentów z pracodawcami poprzez praktyki, staże, spotkania z przedstawicielami pracodawców, targi pracy, szkolenia itp.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Instytut Bezpieczeństwa i Socjologii (IBiS) stanowi integralny element struktury uczelni, zarówno pod względem naukowym, kadrowym, jak i liczby prowadzonych kierunków studiów. W Instytucie realizowane są studia na następujących kierunkach: bezpieczeństwo narodowe (studia I i II stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym oraz w systemie blended-learning, studia III stopnia), inżynieria cyberprzestrzeni (studia inżynierskie w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym), socjologia (studia I stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym) oraz stosunki międzynarodowe (studia II stopnia w trybie stacjonarnym). Od roku akademickiego 2023/2024 w ofercie IBiS znajduje się także kierunek dowodzenie i zarządzanie (studia I stopnia).

IBiS w swojej działalności naukowej i dydaktycznej odwołuje się do uniwersalnych wartości ujętych w *Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku na lata 2013-2026* (Zał. I.1). Działania sformułowane w koncepcji kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe wpisują się w realizację czterech celów strategicznych Uczelni. Dotyczy to prawdy w nauce, wspólnotowego charakteru wiedzy i nauczania, szacunku dla różnorodnych poglądów, a także twórczej relacji pomiędzy kadrą badawczo-dydaktyczną a studentami. IBiS włącza się również w realizację misji Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku wobec społeczeństwa poprzez m.in.:

- krzewienie krytycznej postawy wobec rzeczywistości w poczuciu odpowiedzialności za przyszłość jednostek, reprezentujących je zbiorowości, Polski, Europy i świata, traktując bezpieczeństwo narodowe jako podstawową wartość i potrzebę oraz niezbędny warunek rozwoju wszystkich wymienionych podmiotów,
- podejmowanie nowych wyzwań dydaktycznych przejawiających się w dbałości o rozwój nowych technologii edukacyjnych i infrastruktury dydaktycznej opartej na technologiach IT oraz dopasowanie swojej oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy,
- dostosowanie swojej oferty przede wszystkim do potrzeb społeczności lokalnej w oparciu o bliską współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwami i instytucjami reprezentującymi pracodawców oraz funkcjonujących na szeroko rozumianym rynku pracy.

IBiS poprzez swoją ofertę edukacyjną na studiach I i II stopnia wpisuje się w wizję Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku, podejmując działania pozwalające na zagwarantowanie wysokiego poziomu kształcenia i dostosowania swojej oferty do potrzeb rynku pracy, rozwój badań naukowych dotyczących szeroko rozumianej problematyki bezpieczeństwa, realizację wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych i naukowo-badawczych z instytucjami bezpieczeństwa regionu, w tym instytucjami rynku pracy oraz ścisłą współpracę w sferze edukacji i nauki, w szczególności z krajami Europy Środkowej i Wschodniej oraz w regionie Morza Bałtyckiego. W celu realizacji kształcenia na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe IBiS poprzez swoje działania badawczo - dydaktyczne przyczynia się również do osiągnięcia założonych celów strategicznych UP m. in. w zakresie: zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia poprzez doskonalenie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, wzmocnienia potencjału badawczego poprzez podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury do badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych, w tym w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, jak i rozwoju współpracy z otoczeniem.

Zgodnie z założeniami *Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku na lata 2013-2026*, działania sformułowane w koncepcji kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe (BN) wpisują się w realizację czterech celów strategicznych Uczelni. Działania podejmowane na rzecz rozwoju kierunku BN na studiach I i II stopnia to m.in.: umiędzynarodowienie procesu kształcenia, zatrudnianie profesorów wizytujących oraz zwiększanie mobilności międzynarodowej kadry. Służyły one także realizacji celu strategicznego Uczelni związanego z uzyskaniem statusu uniwersytetu, który uzyskano w czerwcu 2023 roku. Przyczynia się do tego

również dbałość o stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników kierunku oraz wzrost jakości prowadzonych przez nich badań naukowych. Podejmowane działania promujące studiowanie na omawianym kierunku oraz promocja prospołecznych wydarzeń popularnonaukowych związanych z bezpieczeństwem narodowym wpisują się również w prowadzoną przez Uniwersytet Pomorski oraz Instytut politykę budowania pozytywnego wizerunku Uczelni.

W ramach realizacji kształcenia, szczególnie na studiach II stopnia, istotnym jest położenie nacisku na wzrost ilościowy i jakościowy dorobku naukowego pracowników związanych z omawianym kierunkiem, co wpływa na wzmocnienie potencjału badawczego Uczelni. Wyniki badań naukowych w obszarze bezpieczeństwa upowszechniane są na arenie krajowej i zagranicznej. Ważną inicjatywą jest rozwój infrastruktury badawczej związanej z szeroko pojętym bezpieczeństwem oraz włączanie studentów w procesy badawcze. Wzmocnieniu potencjału badawczego Uczelni i Instytutu sprzyja również współpraca naukowa jednostki prowadzącej omawiany kierunek z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi w zakresie naukowo-dydaktycznym, dbając o internacjonalizację procesu kształcenia oraz szerzenie idei dialogu międzykulturowego.

Ciągłe monitorowanie jakości procesu kształcenia przewidziane dla kierunku BN na studiach I i II stopnia, zapewniające regularną ocenę jakości procesu kształcenia i efektów uczenia się, wpisuje się w realizację celu strategicznego - zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia na Uczelni oraz działań strategicznych Instytutu w obszarze dydaktyki. Sprzyja temu również podejmowanie stosownych, systematycznych działań doskonalących na omawianym kierunku, rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, zatrudnianie praktyków oraz współpraca w dziedzinie zarządzania jakością kształcenia z interesariuszami zewnętrznymi i partnerami Uczelni. Działania Instytutu dążą także do dopasowania oferty edukacyjnej do wymogów szybko zmieniającego się rynku pracy. Rozwijane są nowoczesne formy i metody dydaktyczne (np. platforma e-learningowa). Stale rozszerzana jest infrastruktura dydaktyczna związana z prowadzeniem kierunku (powstają nowe pracownie edukacyjne w związku z rozwojem nowych ścieżek kształcenia).

W ramach prowadzonych działań na rzecz kierunku BN rozwijane są efektywne formy współpracy z otoczeniem. Wpisują się one w realizację celu strategicznego Uczelni związanego z rozwojem współpracy z szeroko rozumianym otoczeniem. Działania te polegają na współpracy z jednostkami samorządowymi, instytucjami i kierowane są na rzecz podnoszenia jakości kształcenia (konsultacje, organizacja staży i praktyk studenckich). Powołana przy Instytucie Rada Pracodawców monitoruje i rekomenduje działania na rzecz poprawy programu studiów. Kadra badawczo-dydaktyczna związana z omawianym kierunkiem popularyzuje wyniki badań naukowych w trakcie międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych, imprez popularnonaukowych czy działań promocyjnych Uczelni.

Uprawnienie do prowadzenia kierunku bezpieczeństwo narodowe zostało nadane w 2008 r. (Uchwała Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej nr 1/II 2008 z dnia 13 marca 2008 r.). Program studiów dostosowano do obowiązujących wówczas standardów. W 2012 roku program studiów poddano modyfikacji z uwagi na wprowadzenie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz zakończenie realizacji projektu dofinansowanego z UE w ramach RPO, pt. „Przebudowa i wyposażenie laboratorium Edukacyjne Centrum Zarządzania Kryzysowego Akademii Pomorskiej w Słupsku” podnoszące jakość kształcenia studentów kierunku BN. Opracowano wówczas kierunkowe efekty kształcenia i wpisano je do obszaru nauk społecznych. W 2015 roku rozszerzono ofertę studiów na kierunku BN uzyskując uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia (Decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 marca 2015 roku), a w 2016 roku ze względów formalnych, ale i zapotrzebowania środowiska lokalnego profil ogólnoakademicki, w jakim realizowano studia od 2008 roku, przekształcono na profil praktyczny.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr R.021.48.21 z dnia 15.04.2021 r. Rektora UP w Słupsku wprowadzony został obowiązek opracowania dokumentu pt. „*Koncepcja kształcenia*” dla każdego kierunku prowadzącego kształcenie w UP w Słupsku (Załącznik I.2 – Zarządzenie, Załącznik I.2a – załącznik nr 1). Przygotowana w ten sposób **koncepcja kształcenia** dla kierunku bezpieczeństwo narodowe (Załącznik I.3) została zatwierdzona przez Radę Instytutu IBiZ w dniu 23.02.2022 r. (Załącznik I.4) a w końcowym etapie przez Senat Uczelni (Załącznik I.4a). Koncepcję kształcenia cechuje przejrzystość i innowacyjność. Treści podzielono według kanonów obowiązujących w naukach o bezpieczeństwie.

Studenci zapoznają się z podstawami nauk społecznych, zgłębiają treść przedmiotów kierunkowych wychodząc od ogólnej teorii bezpieczeństwa do poszczególnych jego dziedzin. Koncepcja kształcenia przyjęta dla powyższego profilu studiów wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu kandydatów na studia, uwzględnia kilkuletnie doświadczenia w prowadzeniu studiów na danym kierunku, wnioski z monitoringu losów absolwentów, a także uwagi i wnioski zgłaszane przez potencjalnych pracodawców, z którymi współpracuje Katedra. Koncepcja kształcenia wpisuje się w kierunki badań naukowych prowadzonych przez pracowników badawczo-dydaktycznych Katedry.

Kierunek BN na studiach pierwszego stopnia prowadzony w IBiS wpisuje się w dyscyplinę nauk o bezpieczeństwie (jako wiodąca) oraz w dyscyplinę informatyka techniczna i telekomunikacja, która została ujęta w programie studiów ze względu na realizację projektu „Rozwój systemu kształcenia o profilu praktycznym w ramach Słupskiego Ośrodka Akademickiego” (<https://soa.upsl.edu.pl/>). Efektem tego było ujęcie innowacyjnych ścieżek kształcenia np.: Ochrona cyberprzestrzeni, Cyberzagrożenia czy Cybermedia. Natomiast na studiach drugiego stopnia program studiów wpisuje się w dyscyplinę nauki o bezpieczeństwie. W tym obszarze realizowana jest działalność naukowa, jak i zawodowa pracowników, która przyczynia się do realizacji misji i strategii UP. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku BN na I, jak i II i III stopniu, zostały wypracowane w oparciu o wytyczne wynikające z regulacji prawnych oraz sugestie pozyskane w trakcie konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. W procesie definiowania efektów uczenia się uczestniczyli pracownicy badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni posiadający dorobek naukowy w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, członkowie Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz studenci. Wśród grupy interesariuszy zewnętrznych byli przedstawiciele jednostek samorządowych oraz podmiotów realizujących zadania w różnych dziedzinach bezpieczeństwa, którzy aktywnie uczestniczą też w realizacji procesu kształcenia. Efekty uczenia przynależą do odpowiednich poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji, stanowiąc integralną całość na studiach I i II stopnia. Ujęte w programach studiów efekty uczenia się uwzględniają też wnioski z monitoringu i ewaluacji jakości kształcenia oraz uwagi interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Programy studiów są spójne z obowiązującą na Uczelni Polityką Jakości Kształcenia (Zał. I.5, Zał. 1.5a). Program studiów II stopnia stanowi uzupełnienie oferty dydaktycznej dla absolwentów też innych kierunków studiów I stopnia realizowanych obecnie w UP.

Koncepcja kształcenia na kierunku BN ujmuje wyzwania dydaktyczne, dbając o poziom kształcenia i dopasowuje ofertę edukacyjną do wymogów szybko zmieniającego się rynku pracy oraz rosnącego zapotrzebowania na różnorodne formy kształcenia ustawicznego. Koncepcja na kierunku BN uwzględnia również wzorce i doświadczenia krajowe oraz międzynarodowe właściwe dla obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych. Wykorzystuje wzorce i doświadczenia zagranicznych szkół wyższych, zwłaszcza partnerskich, z którymi Uczelnia podpisała umowy o współpracę. Uwzględnia także lokalne potrzeby ziemi słupskiej i sąsiadujących z nią powiatów na tle charakterystyki regionu pomorskiego oraz jego znaczenia w systemie bezpieczeństwa kraju i Unii Europejskiej. Koncepcja kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe wpisuje się także w misję Instytutu Bezpieczeństwa i Socjologii, zakładającą kształcenie kadr na potrzeby rynku pracy oraz prowadzenie badań naukowych tak, aby ich poziom sprostał wyzwaniom współczesnego świata, kraju i regionu. Ponadto działania podejmowane w ramach prowadzenia i rozwoju ocenianego kierunku nakierowane są zgodnie z misją Instytutu na zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w zakresie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, prowadzenie badań naukowych i upowszechnianie ich wyników w kraju i za granicą oraz aktywną współpracę z szerokim otoczeniem społeczno-gospodarczym (Zał. I.6)

Koncepcja kształcenia została skonstruowana tak, aby kształtować wiedzę, umiejętności i kompetencje pozwalające podejmować pracę w różnych zawodach i dziedzinach życia. Koresponduje ona z określoną dla absolwentów sylwetką, w której uwzględniono osiągnięcie przez absolwentów wszystkich efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów. Dla absolwentów przewiduje się możliwość zatrudnienia, po spełnieniu odrębnych wymogów, w służbach mundurowych (wojsko, Policja), a także w różnego rodzaju instytucjach cywilnych realizujących lub partycypujących w realizacji zadań w różnych dziedzinach bezpieczeństwa, instytucjach odpowiedzialnych za tworzenie wewnętrznych systemów bezpieczeństwa, czy wreszcie instytucjach

wrażliwych na zagrożenia (instytucje zarządzania kryzysowego, instytucje resortów MON i MSW, administracji publicznej, prywatne przedsiębiorstwa).

Ogólnym celem kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na poziomie studiów I i II stopnia o profilu praktycznym, jest uzyskanie wiedzy i praktycznych umiejętności w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa oraz przygotowanie absolwentów do pracy w instytucjach realizujących zadania w różnych dziedzinach bezpieczeństwa narodowego i instytucjach wrażliwych na zagrożenia, głównie na poziomie społeczności lokalnych. Na studiach I stopnia główny akcent kładzie się na zdobycie umiejętności zawodowych przez studentów, natomiast na studiach II stopnia na kompensację wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi. Priorytetowym celem kierunku BN jest także nowoczesne i praktyczne kształcenie studentów w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a także wykształcenie wysoko wykwalifikowanej, profesjonalnej kadry, która zasili instytucje realizujące zadania w różnych dziedzinach bezpieczeństwa narodowego. Służy temu ciągła aktualizacja programów studiów z nastawieniem ich praktycznego charakteru, aby sprostać zmieniającym się wymogom nie tylko rynku pracy, ale i sytuacjom politycznym na arenie międzynarodowej, czyli większy nacisk kładzie się na kształcenie pod kątem oczekiwań pracodawców i z udziałem praktyków prowadzących zajęcia dydaktyczne.

W planach rozwojowych kierunku mieści się również doskonalenie kompetencji dydaktycznych pracowników z doświadczeniem zawodowym, wzrost liczby i wartości grantów naukowych oraz wzrost liczby publikacji naukowych. Praktyczny wymiar studiów odbywa się dzięki aktywizacji naukowej opartej na analizach przypadków (case studies) i możliwie szerokich kontaktów studentów z realiami życia politycznego, jak i społecznego. Uczelnia dokłada również starań, aby wspierać działania innowacyjne i przedsiębiorcze, głównie w obszarze kształcenia. Realizację powyższych celów umożliwiają następujące działania:

- rozwijanie nowych form edukacji z wykorzystaniem kształcenia na odległość tzw. blended-learning,
- spotkania metodyczne nauczycieli akademickich celem wymiany doświadczeń i prezentacji nowych narzędzi dydaktycznych,
- międzyjednostkowa wymiana doświadczeń,
- organizacja oraz współorganizacja seminariów oraz konferencji naukowych,
- doskonalenie metod weryfikacji efektów uczenia się,
- zatrudnianie wykładowców z doświadczeniem praktycznym,
- ocena nauczycieli akademickich, ocena programów studiów w tym efektów uczenia się przez studentów, nauczycieli akademickich, a także praktykodawców oraz rynek pracy,
- promowanie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa dzięki pracom koła naukowego „GRYFICI”,
- wprowadzanie nowych ścieżek kształcenia.

Jak już wspomniano wcześniej od 2016 r. realizowano studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym. Kierunkowe efekty kształcenia przyjęte Uchwałą Senatu AP (Załącznik I.7 oraz Załącznik I.8) stanowiły podstawę dla konstrukcji programu studiów i znajdują odzwierciedlenie w kartach przedmiotów, zawierających m.in. szczegółowe efekty uczenia się, treści programowe prowadzące do ich uzyskania, formy weryfikacji efektów, i in. A od 2015 roku realizowano studia drugiego stopnia o profilu praktycznym. Kierunkowe efekty kształcenia dla drugiego stopnia przyjęte Uchwałą Senatu AP (Załącznik I.9) również stanowiły podstawę dla konstrukcji programu studiów i znajdują odzwierciedlenie w kartach przedmiotów, zawierających m.in. szczegółowe efekty uczenia się, treści programowe prowadzące do ich uzyskania, formy weryfikacji efektów, i in.

Konstruowanie dokumentacji programów studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe odbywa się zgodnie z procedurami i zasadami przyjętymi w UP (Załącznik I.10, Załącznik I.10a, Załącznik I.10b, Załącznik I.10c). W procesie konstruowania, jak i doskonalenia programu studiów są włączeni również studenci kierunku bezpieczeństwo narodowe. Ich przedstawiciele są m.in. członkami Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (Załącznik I.11), czy Rady IBiS (Załącznik I.12). W Uczelni działa także Rada Gospodarcza, której zadaniem jest wspieranie i wypracowanie narzędzi oraz projektów, które wpłynęłyby na rozwój Uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb gospodarczych. Natomiast w IBiS powołano Radę Pracodawców (Załącznik nr I.13). Rada jest organem doradczym władz IBiS, który został powołany w celu oceny prawidłowości realizowanych programów

studiów na prowadzonych kierunkach, dzięki pozyskiwaniu informacji o wymaganiach stawianych przez rynek pracy, uzyskiwaniu opinii na temat kompetencji absolwentów poszczególnych kierunków, potrzeb rynku pracy w odniesieniu do nowych pracowników, oceny założonych efektów uczenia się, czy też wybranych kart przedmiotów.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach I i II stopnia ma na celu rozwijanie kreatywności studentów, wspieranie ich dążeń do osiągnięcia sukcesów oraz dalszego pogłębiania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Od kandydatów oczekuje się zatem ich otwartości i chęci uczestniczenia w realizacji tych celów.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe prowadzi do rozwoju możliwości samorealizacji studentów, poprzez nowe wyzwania dydaktyczne, dbając o poziom kształcenia i dopasowując swoją ofertę edukacyjną do wymogów szybko zmieniającego się rynku pracy oraz rosnącego zapotrzebowania na różnorodne formy kształcenia ustawicznego. Kierunek studiów bezpieczeństwo narodowe o profilu praktycznym realizuje ten cel poprzez proces kształcenia i program studiów gwarantujący efekty uczenia się w zakresie dyscypliny nauk o bezpieczeństwie niezbędne dla osób będących w przyszłości pracownikami instytucji zajmujących się szeroko pojętym bezpieczeństwem państwa. W programie położono nacisk nie tylko na wiedzę, ale także na umiejętności studentów w zakresie myślenia analitycznego i podejmowania racjonalnych decyzji oraz na rozwój kompetencji społecznych studentów, takich jak współpraca, przywództwo oraz dążenie do uczenia się przez całe życie.

Od absolwentów studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe oczekuje się szczególnej wiedzy, umiejętności i postaw. Są to kompetencje, zarówno profesjonalne (specjalistyczne), jak również techniczne i społeczne, pozwalające na odgrywanie aktywnej roli w życiu społecznym na poziomie lokalnym, regionalnym oraz ponadregionalnym. Dla absolwentów I stopnia przewiduje się możliwość kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych oraz na studiach II stopnia, podczas których absolwenci będą mogli doskonalić swoje kompetencje i podnosić kwalifikacje zawodowe, a także zdobyć wykształcenie w ramach wybranej edukacyjnej ścieżki uczenia się. Powstają one w interakcji z otoczeniem społeczno-gospodarczym i uwzględniają zmiany i trendy na lokalnym rynku pracy.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach I i II stopnia oferuje następujące edukacyjne ścieżki uczenia się, tj.:

1. studia pierwszego stopnia - studia realizowane w tradycyjnym systemie kształcenia:

- obrona narodowa,
- bezpieczeństwo i porządek publiczny,
- zarządzanie kryzysowe,
- cybermedia – ścieżka kształcenia w ramach POWER
- ochrona cyberprzestrzeni – ścieżka kształcenia w ramach POWER
- cyberzagrożenia – ścieżka kształcenia w ramach POWER
- zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych – ścieżka kształcenia w ramach POWER
- zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych – ścieżka kształcenia w ramach POWER

w roku akademickim 2023/2024 ofertę rozszerzono o dodatkową ścieżkę kształcenia, tj.:

- systemy ochrony ludności.

2. studia pierwszego stopnia - studia realizowane w systemie blended-learning:

- obrona narodowa,
- bezpieczeństwo wewnętrzne,
- ochrona przeciwpożarowa.

3. studia drugiego stopnia - studia realizowane w tradycyjnym systemie kształcenia:

- obrona narodowa,
- zarządzanie bezpieczeństwem w organizacjach,
- zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy,
- kryminologia z kryminalistyką,

- bezpieczeństwo międzynarodowe,
- bezpieczeństwo informacyjne,

w roku akademickim 2023/2024 ofertę rozszerzono o dodatkową ścieżkę kształcenia, tj.:

- bezpieczeństwo powszechne.

4. studia drugiego stopnia - studia realizowane w systemie blended-learning:

- bezpieczeństwo militarne,
- bezpieczeństwo międzynarodowe,
- bezpieczeństwo publiczne.

Program studiów jest zaprojektowany z myślą o kształceniu kandydatów na stanowiska różnego szczebla w zespołach kierowniczych oraz na stanowiska liderów zespołów zadaniowych w różnego rodzaju organizacjach, w tym w instytucjach sektora publicznego oraz w organizacjach pozarządowych. Praktyczny profil kształcenia, praktyka zawodowa kierunkowa oraz specjalistyczna, umożliwiają nabycie wiedzy i umiejętności pozwalających na pracę w różnego rodzaju instytucjach zajmujących się szeroko pojętym bezpieczeństwem państwa.

Absolwenta studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym kierunku bezpieczeństwo narodowe charakteryzuje:

1. Studia pierwszego stopnia - studia w tradycyjnym systemie kształcenia:

- znajomość na podstawowym poziomie teoretycznych podstaw bezpieczeństwa narodowego w powiązaniu z innymi naukami społecznymi, związanymi merytorycznie z bezpieczeństwem w jego wymiarze personalnym, narodowym i międzynarodowym,
- znajomość prawnych uwarunkowań i procedur wszelkich działań podejmowanych w zakresie bezpieczeństwa personalnego, narodowego i wybranych aspektów bezpieczeństwa międzynarodowego przez administrację bezpieczeństwa oraz instytucje pozarządowe, w tym szczegółowa znajomość przepisów i procedur związanych ze specjalnością, w jakiej absolwent ukończył kształcenie,
- znajomość zasad funkcjonowania systemów bezpieczeństwa i instytucji partycypujących w realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem personalnym, narodowym i międzynarodowym,
- umiejętność wykorzystania wiedzy teoretycznej do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem wykonywanych w instytucjach, w jakich może być zatrudniony po ukończeniu studiów,
- umiejętność analizy i oceny wszelkich zjawisk noszących znamiona wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa personalnego, narodowego i międzynarodowego, w tym ich naukowa interpretacja,
- umiejętność przygotowania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych, prac pisemnych i wystąpień ustnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a w tym prac licencjackich,
- umiejętność pracy w zespołach zadaniowych rozwiązujących problemy dotyczące bezpieczeństwa w jego wymiarze personalnym, narodowym i międzynarodowym,
- kompetencje w zakresie samodzielnego zdobywania i poszerzania wiedzy zawodowej, pracy zespołowej, myślenia przedsiębiorczego i innowacyjnego, partycypowania w opracowaniu programów społecznych na rzecz bezpieczeństwa społeczności lokalnych, określania priorytetów w sytuacjach zagrożenia, a ponadto postawy prospołeczne: asertywności i empatii oraz rozumienie istoty zagrożeń i ich skutków dla człowieka i środowiska.

Ponadto absolwentów charakteryzują wiedza i umiejętności szczegółowe wynikające z wyboru ścieżek kształcenia znajdujących się w ofercie studiów, a w tym:

a) w zakresie **zarządzanie kryzysowe:**

- a. znajomość: zasad i procedur, prawnych podstaw i metodyki działania struktur systemu zarządzania kryzysowego w sytuacjach kryzysowych, ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych i awarii technicznych;
- b. umiejętności wykonywania podstawowych czynności w zakresie planowania, organizacji i realizacji zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym z wykorzystaniem teleinformatycznych systemów zarządzania kryzysowego.

- b) w zakresie **obrona narodowa**:
- znajomość zagadnień związanych z realizacją zadań na rzecz obronności przez instytucje sektora militarnego i pozamilitarnego, w tym prawne i międzynarodowe uwarunkowania bezpieczeństwa militarnego Rzeczypospolitej Polskiej;
  - umiejętności wykorzystania nabytej wiedzy w realizacji zadań na rzecz obronności w tym zadań związanych z wykorzystywaniem narzędzi teleinformatycznych w sytuacji wystąpienia zagrożeń militarnych noszących znamiona sytuacji kryzysowych.
- c) w zakresie **bezpieczeństwo i porządek publiczny**:
- znajomość zagadnień związanych z realizacją zadań przez Policję, straże miejskie i gminne oraz instytucje administracji rządowej i samorządowej na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego w społecznościach lokalnych;
  - umiejętności związane z organizacją i udziałem w działaniach związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego społeczności lokalnych, w tym umiejętności wykorzystania nowoczesnych narzędzi monitoringu i teleinformatycznego wsparcia działań związanych z reagowaniem na zagrożenia noszące znamiona sytuacji kryzysowych.
- d) w zakresie **cybermedia**:
- znajomość zagadnień społeczno-kulturalnych aspektów e-mediów i praktyczno-zawodowych aspektów e-dziennikarstwa oraz zasad i procedur technicznej obsługi i praktycznego wykorzystania cybermediów,
  - umiejętność diagnozy i terapii zagrożeń społecznych związanych z użytkowaniem cyberprzestrzeni.
- e) w zakresie **cyberzagrożenia**:
- znajomość zagadnień i procedur związanych z zarządzaniem bezpieczeństwem informacji, monitorowaniem zagrożeń cyberprzestrzeni z uwzględnieniem edukacji społecznej w zakresie zagrożeń społecznych związanych z użytkowaniem nowych technologii informatycznych,
  - umiejętność wspierania realizacji różnorodnych projektów systemami informatycznymi zapewniającymi transparentność i efektywną współpracę, w tym pozyskiwanie, ochrona i weryfikacja danych w systemach informatycznych.
- f) w zakresie **ochrona cyberprzestrzeni**:
- znajomość zagadnień związanych z bezpieczeństwem teleinformatycznym, bezpieczeństwem państwa, przedsiębiorstw i instytucji administracji publicznej,
  - umiejętność standaryzacji bezpieczeństwa i modelowania inteligentnych sieci oraz pozyskiwania, przetwarzania, analizowania wizualizacji geoinformacji.
- g) w zakresie **zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych**:
- znajomość: zasad i procedur, prawnych podstaw i metodyki działania struktur systemu zarządzania bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych, z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych;
  - umiejętności wykonywania podstawowych czynności w zakresie planowania, organizacji i realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem systemu zarządzania bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych, z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych.
- h) w zakresie **zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych**:
- znajomość: zasad i procedur, prawnych podstaw i metodyki działania struktur systemu zabezpieczenia logistycznego portów lotniczych, z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych;
  - umiejętności wykonywania podstawowych czynności w zakresie planowania, organizacji i realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem systemu zabezpieczenia logistycznego portów lotniczych, z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych.
- i) w zakresie **systemy ochrony ludności**
- znajomość: zasad i procedur, prawnych podstaw i metodyki działania struktur systemu ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych, ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych i awarii technicznych;

- b. umiejętności wykonywania podstawowych czynności w zakresie planowania, organizacji i realizacji zadań związanych z systemem ochrony ludności z wykorzystaniem teleinformatycznych systemów wspomagających ochronę ludności.

2. Studia pierwszego stopnia - studia w systemie blended-learning:

- znajomość teoretycznych podstaw bezpieczeństwa narodowego w powiązaniu z innymi naukami społecznymi związanymi merytorycznie z bezpieczeństwem w jego wymiarze personalnym i strukturalnym, narodowym i międzynarodowym, a także innymi dyscyplinami nauki nie wchodzącymi w zakres nauk społecznych zajmującymi problematyką bezpieczeństwa,
- znajomość prawnych uwarunkowań i procedur wszelkich działań podejmowanych w zakresie bezpieczeństwa personalnego, strukturalnego, narodowego oraz wybranych aspektów bezpieczeństwa międzynarodowego przez administrację bezpieczeństwa, instytucje bezpieczeństwa oraz instytucje pozarządowe, w tym szczegółowa znajomość przepisów i procedur związanych ze specjalnością, w jakiej ukończył kształcenie,
- znajomość zasad funkcjonowania systemów bezpieczeństwa i instytucji partycypujących w realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem personalnym i strukturalnym, narodowym i międzynarodowym,
- umiejętność wykorzystania wiedzy teoretycznej do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem wykonywanych w instytucjach, w jakich może być zatrudniony po ukończeniu studiów,
- umiejętność analizy i oceny wszelkich zjawisk noszących znamiona wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa personalnego, narodowego i międzynarodowego, w tym ich naukowa interpretacja,
- umiejętność przygotowania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych, prac pisemnych i wystąpień ustnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a w tym prac licencjackich,
- umiejętność pracy w zespołach zadaniowych rozwiązujących problemy dotyczące bezpieczeństwa w jego wymiarze personalnym i strukturalnym, narodowym i międzynarodowym, wewnętrznym i zewnętrznym,
- umiejętność pracy samokształceniowej z wykorzystaniem kształcenia zdalnego, sprzyjająca rozwijaniu i doskonaleniu kompetencji w zakresie edukacji ustawicznej,
- kompetencje w zakresie samodzielnego zdobywania i poszerzania wiedzy zawodowej, pracy zespołowej, myślenia przedsiębiorczego i innowacyjnego, partycypowania w opracowaniu programów społecznych na rzecz bezpieczeństwa społeczności lokalnych, określania priorytetów w sytuacjach zagrożenia, a ponadto postawy prospołeczne: asertywności i empatii oraz rozumienie istoty zagrożeń i ich skutków dla człowieka i środowiska.

Ponadto absolwentów charakteryzują wiedza i umiejętności szczegółowe wynikające z wyboru ścieżek kształcenia znajdujących się w ofercie studiów, a w tym:

a) w zakresie merytorycznym **obrona narodowa**:

- a. znajomość: teoretycznych podstaw bezpieczeństwa militarne państwa; współczesnych wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa militarne ze szczególnym uwzględnieniem wojen i konfliktów zbrojnych; organizacji i funkcjonowania systemu obronne państwa z uwzględnieniem instytucji realizujących zadania na rzecz obronności; prawnych podstaw bezpieczeństwa militarne, organizacji i funkcjonowania systemu obronne państwa;
- b. umiejętności: analizy, oceny i prognozowania zjawisk i procesów stanowiących wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa militarne państwa; pracy w zespołach specjalistów funkcjonujących w instytucjach partycypujących w realizacji zadań na rzecz obronności; pracy w zespołach zarządzania kryzysowego w zakresie realizacji zadań w sytuacjach kryzysowych; wykonywania prac pisemnych i dokumentów administracyjnych związanych z planowaniem cywilnym i realizacją zadań na rzecz obronności.

b) w zakresie merytorycznym **bezpieczeństwo wewnętrzne**:

- a. znajomość: teoretycznych podstaw bezpieczeństwa wewnętrznego państwa; jego współczesnych wyzwań i zagrożeń; organizacji i funkcjonowania systemu bezpieczeństwa

wewnętrznego z uwzględnieniem instytucji realizujących zadania na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego, bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa konstytucyjnego w Polsce; prawnych podstaw bezpieczeństwa wewnętrznego;

b. umiejętności: analizy, oceny i prognozowania zjawisk i procesów stanowiących wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego; pracy w zespołach specjalistów funkcjonujących w instytucjach partycypujących w realizacji zadań na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego; wykonywania prac pisemnych i dokumentów administracyjnych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego.

c) w zakresie merytorycznym **ochrona przeciwpożarowa**:

a. znajomość: teoretycznych podstaw bezpieczeństwa wewnętrznego państwa; jego współczesnych wyzwań i zagrożeń; organizacji i funkcjonowania systemu ochrony przeciwpożarowego z uwzględnieniem instytucji realizujących zadania na rzecz ochrony przeciwpożarowej;

b. umiejętności: analizy, oceny i prognozowania zjawisk i procesów stanowiących wyzwania i zagrożenia ochrony przeciwpożarowej; pracy w zespołach specjalistów funkcjonujących w instytucjach partycypujących w realizacji zadań na rzecz ochrony przeciwpożarowej; wykonywania prac pisemnych i dokumentów administracyjnych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa pożarowego.

Absolwentów studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym kierunku bezpieczeństwo narodowe charakteryzuje:

1. Studia drugiego stopnia - studia w tradycyjnym systemie kształcenia:

- pogłębiona znajomość teoretycznych podstaw bezpieczeństwa narodowego w powiązaniu z innymi naukami społecznymi związanymi merytorycznie z bezpieczeństwem w jego wymiarze personalnym, narodowym i międzynarodowym,
- pogłębiona znajomość prawnych uwarunkowań i procedur wszelkich działań podejmowanych w zakresie bezpieczeństwa personalnego, narodowego i wybranych aspektów bezpieczeństwa międzynarodowego przez administrację bezpieczeństwa oraz instytucje pozarządowe, w tym szczegółowa znajomość przepisów i procedur związanych ze specjalnością, w jakiej ukończył kształcenie,
- pogłębiona znajomość zasad funkcjonowania systemów bezpieczeństwa i instytucji partycypujących w realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem personalnym, narodowym i międzynarodowym,
- umiejętność wykorzystania wiedzy teoretycznej do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem wykonywanych w instytucjach, w jakich może być zatrudniony po ukończeniu studiów,
- umiejętność analizy i oceny wszelkich zjawisk noszących znamiona wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa personalnego, narodowego i międzynarodowego, w tym ich naukowa interpretacja,
- umiejętność przygotowania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych, prac pisemnych i wystąpień ustnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a w tym prac magisterskich,
- umiejętność pracy w zespołach zadaniowych rozwiązujących problemy dotyczące bezpieczeństwa w jego wymiarze personalnym, narodowym i międzynarodowym,
- kompetencje w zakresie samodzielnego zdobywania i poszerzania wiedzy zawodowej, pracy zespołowej, myślenia przedsiębiorczego i innowacyjnego, partycypowania w opracowaniu programów społecznych na rzecz bezpieczeństwa społeczności lokalnych, określania priorytetów w sytuacjach zagrożenia, a ponadto postawy prospołeczne: asertywności i empatii oraz rozumienie istoty zagrożeń i ich skutków dla człowieka i środowiska.

Ponadto absolwentów charakteryzują wiedza i umiejętności szczegółowe wynikające z wyboru ścieżek kształcenia znajdujących się w ofercie studiów, a w tym:

a) w zakresie **zarządzanie bezpieczeństwem w organizacjach**:

- a. znajomość: zasad i procedur dotyczących ochrony informacji niejawnych i danych osobowych, organizacji ochrony fizycznej i technicznej obiektów oraz ochrony przeciwpożarowej, zasad zarządzania bezpieczeństwem osobowym z uwzględnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony zdrowia w małych i średnich przedsiębiorstwach,
  - b. umiejętność organizowania systemów ochrony informacji niejawnych, ochrony danych osobowych, ochrony obiektów, ochrony przeciwpożarowej, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony zdrowia w małych i średnich przedsiębiorstwach;
- b) w zakresie **bezpieczeństwo informacyjne**:
- a. znajomość zagadnień związanych ze społecznymi i prawnymi uwarunkowaniami bezpieczeństwa informacyjnego i jego zagrożeniami oraz procedur i zasad związanych z zarządzaniem i administrowaniem bezpieczeństwem w jego aspekcie informacyjnym,
  - b. umiejętność tworzenia zabezpieczeń i walka z zagrożeniami o charakterze informacyjnym w lokalnych sieciach informatycznych, w tym umiejętności administrowania systemami informatycznymi o zasięgu lokalnym;
- c) w zakresie **bezpieczeństwo międzynarodowe**:
- a. znajomość: teoretyczno-prawnych aspektów bezpieczeństwa międzynarodowego i jego przedmiotu, międzynarodowych organizacji bezpieczeństwa i szczegółowych zagadnień związanych z bezpieczeństwem Unii Europejskiej,
  - b. umiejętności analizy i oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa globalnego i europejskiego, rozstrzygania dylematów prawnych, etycznych i moralnych związanych z bezpieczeństwem międzynarodowym, a także podejmowania wyzwań związanych z działaniem w instytucjach o szerokich kontaktach międzynarodowych;
- d) w zakresie **zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy**:
- a. znajomość: regulacji prawnych z zakresu bhp, zasad funkcjonowania służb bhp w różnego rodzaju instytucjach, zasad prowadzenia dokumentacji bhp, a także zasad analizy i oceny ryzyka zagrożeń na stanowiskach pracy;
  - b. umiejętności działania w strukturach służb bhp i na stanowiskach samodzielnych inspektorów, prowadzenia dokumentacji, analizy i oceny ryzyka zagrożeń i organizacji stanowisk pracy zgodnie z zasadami ergonomii, a także prowadzenia instruktaży i szkoleń z zakresu bhp.
- e) w zakresie **kryminologia z kryminalistyką**:
- a. znajomość: teoretycznych aspektów kryminologii i kryminalistyki, a także wybranych zagadnień prawa (prawo karne materialne, prawo karne procesowe);
  - b. umiejętności stosowania analizy kryminologicznej do badania i oceny zjawisk patologii społecznych oraz przestępczości kryminalnej, a także praktycznego stosowania techniki kryminalistycznej;
- f) w zakresie **obrona narodowa**:
- a. znajomość: systemu obronnego państwa i zagrożeń o charakterze militarnym, prawoadministracyjnych środków ochrony państwa, ludności cywilnej i infrastruktury krytycznej, instytucjonalnych form wsparcia ludności cywilnej, a także szczegółowych zagadnień dotyczących ochrony ludności cywilnej w warunkach zagrożeń militarnych i niemilitarnych,
  - b. umiejętności działania w strukturach systemu obronnego państwa, organizowania ochrony ludności i infrastruktury krytycznej w instytucjonalnych strukturach zarządzania kryzysowego, zarządzania formacjami obrony cywilnej, planowania cywilnego oraz rozstrzygania dylematów prawnych, etycznych i moralnych związanych z bezpieczeństwem i ochroną ludności.
- g) w zakresie **bezpieczeństwa powszechnego**:
- a. znajomość: teoretyczno-prawnych aspektów bezpieczeństwa powszechnego i jego przedmiotu, organizacji bezpieczeństwa i szczegółowych zagadnień związanych z bezpieczeństwem powszechnym w Unii Europejskiej,
  - b. umiejętności analizy i oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa powszechnego, rozstrzygania dylematów prawnych, etycznych i moralnych związanych z bezpieczeństwem powszechnym,

c. umiejętności działania w strukturach systemu obronnego państwa, organizowania ochrony ludności i infrastruktury krytycznej w instytucjonalnych strukturach zarządzania kryzysowego, zarządzania formacjami obrony cywilnej, planowania cywilnego oraz rozstrzygania dylematów prawnych, etycznych i moralnych związanych z bezpieczeństwem i ochroną ludności.

2. Studia drugiego stopnia - studia realizowane w systemie blended-learning:

- pogłębiona znajomość teoretycznych podstaw bezpieczeństwa narodowego w powiązaniu z innymi naukami społecznymi związanymi merytorycznie z bezpieczeństwem w jego wymiarze personalnym i strukturalnym, narodowym i międzynarodowym, a także innymi dyscyplinami nauki nie wchodzącymi w zakres nauk społecznych zajmującymi problematyką bezpieczeństwa,
- pogłębiona znajomość prawnych uwarunkowań i procedur wszelkich działań podejmowanych w zakresie bezpieczeństwa personalnego, strukturalnego, narodowego oraz wybranych aspektów bezpieczeństwa międzynarodowego przez administrację bezpieczeństwa, instytucje bezpieczeństwa oraz instytucje pozarządowe, w tym szczegółowa znajomość przepisów i procedur związanych ze specjalnością, w jakiej ukończył kształcenie,
- pogłębiona znajomość zasad funkcjonowania systemów bezpieczeństwa i instytucji partycypujących w realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem personalnym i strukturalnym, narodowym i międzynarodowym,
- umiejętność wykorzystania wiedzy teoretycznej do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem wykonywanych w instytucjach, w jakich może być zatrudniony po ukończeniu studiów,
- umiejętność analizy i oceny wszelkich zjawisk noszących znamiona wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa personalnego, narodowego i międzynarodowego, w tym ich naukowa interpretacja,
- umiejętność przygotowania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych, prac pisemnych i wystąpień ustnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a w tym prac magisterskich,
- umiejętność pracy w zespołach zadaniowych rozwiązujących problemy dotyczące bezpieczeństwa w jego wymiarze personalnym i strukturalnym, narodowym i międzynarodowym,
- umiejętność pracy samokształceniowej z wykorzystaniem kształcenia zdalnego, sprzyjająca rozwijaniu i doskonaleniu kompetencji w zakresie edukacji ustawicznej,
- kompetencje w zakresie samodzielnego zdobywania i poszerzania wiedzy zawodowej, pracy zespołowej, myślenia przedsiębiorczego i innowacyjnego, partycypowania w opracowaniu programów społecznych na rzecz bezpieczeństwa społeczności lokalnych, określania priorytetów w sytuacjach zagrożenia, a ponadto postawy prospołeczne: asertywności i empatii oraz rozumienie istoty zagrożeń i ich skutków dla człowieka i środowiska.

Ponadto absolwentów charakteryzują wiedza i umiejętności szczegółowe wynikające z wyboru ścieżki kształcenia uwzględnionej w ofercie studiów, a w tym:

a) w zakresie merytorycznym **bezpieczeństwo militarne**:

- pogłębiona znajomość: teoretycznych podstaw bezpieczeństwa militarne państwa; współczesnych wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa militarne ze szczególnym uwzględnieniem wojen i konfliktów zbrojnych; organizacji i funkcjonowania systemu obronnego państwa z uwzględnieniem instytucji realizujących zadania na rzecz obronności; prawnych podstaw bezpieczeństwa militarne;
- umiejętności: analizy, oceny i prognozowania zjawisk i procesów stanowiących wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa militarne państwa; pracy w zespołach specjalistów funkcjonujących w instytucjach partycypujących w realizacji zadań na rzecz obronności; pracy w zespołach zarządzania kryzysowego w zakresie realizacji zadań w sytuacjach kryzysowych; wykonywania prac pisemnych i dokumentów administracyjnych związanych z planowaniem cywilnym i realizacją zadań na rzecz obronności.

b) w zakresie merytorycznym **bezpieczeństwo międzynarodowe**:

- pogłębiona znajomość: teoretycznych podstaw bezpieczeństwa międzynarodowego i jego prawnych uwarunkowań; współczesnych wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa międzynarodowego w skali globalnej, regionalnej i narodowej; organizacji i funkcjonowania instytucji krajowych

i międzynarodowych realizujących zadania na rzecz bezpieczeństwa międzynarodowego; uwarunkowań bezpieczeństwa regionu Euroatlantyckiego ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa Polski na arenie międzynarodowej;

- umiejętności: analizy, oceny i prognozowania zjawisk i procesów stanowiących wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa międzynarodowego; pracy w zespołach specjalistów funkcjonujących w instytucjach partycypujących w realizacji zadań na rzecz bezpieczeństwa Polski na arenie międzynarodowej; wykonywania prac pisemnych i dokumentów administracyjnych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa międzynarodowego.

c) w zakresie merytorycznym **bezpieczeństwo publiczne**:

- pogłębiona znajomość: teoretycznych podstaw bezpieczeństwa publicznego jako elementu systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa; współczesnych wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa publicznego; organizacji i funkcjonowania systemu bezpieczeństwa publicznego z uwzględnieniem instytucji realizujących zadania na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce; prawnych podstaw bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- umiejętności: analizy, oceny i prognozowania zjawisk i procesów stanowiących wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego; pracy w zespołach specjalistów funkcjonujących w instytucjach partycypujących w realizacji zadań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego; wykonywania prac pisemnych i dokumentów administracyjnych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W koncepcji kształcenia wyodrębniono kierunkowe efekty uczenia się, które w bezpośredni sposób wpisują się w zapotrzebowanie rynku pracy i najnowsze trendy. Zestaw kierunkowych efektów uczenia się zakłada uzyskanie wiedzy o charakterze ogólnym, podstawowym, kierunkowym oraz specjalnościowym w stopniu pozwalającym na rozumienie zjawisk i procesów zachodzących w organizacjach, a także opanowanie umiejętności samodzielnego formułowania i rozwiązywania zadań w tym zakresie. Zakłada również, że absolwent będzie znał język obcy w zakresie ogólnym i specjalistycznym w stopniu pozwalającym na porozumiewanie się w międzynarodowym środowisku zawodowym oraz umożliwiającym korzystanie z dostępnych zasobów wiedzy. Dobór treści programowych, ich zakres i charakter oraz forma realizacji uwzględniają więc główne potrzeby rynku pracy i są spójne z zakładanymi efektami uczenia się.

Przedstawiciele instytucji cywilnych realizujących lub partycypujących w realizacji zadań w różnych dziedzinach bezpieczeństwa współpracują z pracownikami Katedry Bezpieczeństwa Narodowego w konstrukcji i weryfikacji programów studiów. W istotnym stopniu współrealizują proces kształcenia, w tym prowadzą zajęcia dydaktyczne. Udzielają wskazówek, doradzają, przekazują i wyrażają oczekiwania lokalnego i regionalnego rynku pracy. Jednostka współpracuje również z lokalnymi i regionalnymi władzami samorządowymi Pomorza.

Do kluczowych efektów uczenia się na kierunku bezpieczeństwo narodowe należy m.in. umiejętność wykorzystywania w praktyce tradycyjnych i nowoczesnych metod, technik i narzędzi, w tym technologii IT, pozwalających na optymalizację zarządzania informacją w organizacji, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów społeczno-zawodowych. Absolwent kierunku bezpieczeństwo narodowe potrafi także analizować, prognozować i modelować złożone procesy i zjawiska związane z różnymi obszarami funkcjonalnymi organizacji i czynnikami decydującymi o jakości i skuteczności działania na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa. Efekty te wiążą się z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów. Kluczowe efekty uczenia się dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach I i II stopnia są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniem w zakresie dyscypliny nauk o bezpieczeństwie, co potwierdzone jest przez bieżące monitorowanie i opiniowanie efektów uczenia się przez pracowników badawczo - dydaktycznych rozwijających swój dorobek naukowy w dyscyplinie wiodącej (dorobek naukowy i zawodowy został ujęty w ramach charakterystyk osób prowadzących zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe - Zał. I.14). Efekty są także zgodne z aktualnym stanem praktyki działalności zawodowego rynku pracy, ponieważ zostały stworzone i są na bieżąco monitorowane przy udziale przedstawicieli otoczenia społecznego oraz sygnałów płynących z rynku pracy, które podlegają analizie podczas spotkań

kolegialnych w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego oraz innego rodzaju spotkań pracowników (np. seminariów, zebrań zakładów, spotkań Rady Pracodawców czy konferencji naukowych).

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Należy dostosować program kształcenia do wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów, w szczególności poprzez wskazanie przez Senat dziedzin i dyscyplin nauki, do których odnoszą się efekty kształcenia.	1. Uchwała Nr R.000.56.16 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 26.10.2016 w sprawie przyjęcia opisu efektów kształcenia dla kierunku Bezpieczeństwo narodowe, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym (Załącznik I.6) 2. Uchwała Nr R.000.04.17 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 25.01.2017 w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia na kierunku Bezpieczeństwo narodowe, SPS o profilu praktycznym (Załącznik I.7).
2.	Zwiększyć aktywność nauczycieli akademickich w zakresie pozyskiwania środków z NCBiR i NCN.	Od ostatniej oceny wzmocniono aktywność kadry w pozyskiwaniu środków, czego przykładem są m.in. następujące projekty: 1. AKADEMICKI SYSTEM MONITOROWANIA CYBERPATOLOGII SPOŁECZNYCH Z WYKORZYSTANIEM PLATFORMY INFORMATYCZNEJ – CYBERSECURITY INTELLIGENCE ACADEMIC SYSTEM (CSIAS): Projekt został opracowany w ramach II konkursu NCBiR programu badań naukowych i prac rozwojowych CyberSecIdent – Cyberbezpieczeństwo i e-Tożsamość w 2017r. Zakres tematyczny obejmował technologie i rozwiązania w zakresie wykrywania, prezentacji oraz ochrony przed zagrożeniami w cyberprzestrzeni i skutkami ich wystąpienia na poziomie państwa. Projekt powstał w ramach Konsorcjum CSIAS (skład konsorcjum: Akademia Pomorska w Słupsku oraz Comdrev.pl Spółka z o.o.) 2. Nr rej.:2023/49/B/HS6/01696 typ: Badania podstawowe - OPUS Wnioskodawca: Akademia Pomorska w Słupsku Tytuł projektu: Adaptacja społeczna wobec zmian klimatycznych: Analiza procesów adaptacyjnych społeczności lokalnych i narodowych Kierownik: dr Grzegorz Diemientiew

		3. Id:570084 Nr rej.:2022/47/B/HS4/03223 Typ: Badania podstawowe - OPUS Wnioskodawca: Akademia Pomorska w Słupsku Tytuł projektu: System bezpieczeństwa powszechnego w Rzeczypospolitej Polskiej w warunkach zmian klimatycznych – stan aktualny i kierunki ewolucji Kierownik: dr Grzegorz Diemientiew 4. ID formularza: KA220-HED-197D701D Tytuł: Protection of the population in conditions of natural hazards Organizacja wnioskująca: AKADEMIA POMORSKA W SŁUPSKU (E10211506 - PL) Program: Erasmus + Konkurs: 2023 Runda: Runda 1 Typ akcji: Partnerstwa współpracy w sektorze szkolnictwa wyższego (KA220-HED) Kierownik: dr Grzegorz Diemientiew 5. Numer wniosku o dofinansowanie: 0150/L-14/2023 Numer konkursu: LIDER XIV Tytuł: Innowacyjna metoda badania poziomu wody w zbiornikach retencyjnych z wykorzystaniem technologii IOT Organizacja wnioskująca: AKADEMIA POMORSKA W SŁUPSKU (E10211506 - PL) Kierownik: dr Grzegorz Diemientiew 6. ID formularza: KA220-HED-DF62F699 Organizacja wnioskująca: AKADEMIA POMORSKA W SŁUPSKU (E10211506 - Polska) Tytuł: Ochrona ludności przed skutkami zagrożeń naturalnego pochodzenia w kontekście zmian klimatycznych – aspekty naukowe, pragmatyczne i edukacyjne. Program: Erasmus+ Konkurs: 2023 Runda: Runda 2 Typ akcji: Partnerstwa współpracy w sektorze szkolnictwa wyższego (KA220-HED) Kierownik: dr Grzegorz Diemientiew

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Koncepcja kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe została przyjęta Uchwałą Senatu R.000.33.23 (Zał. II.1, Zał. I.3). Programy studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe realizowane w roku

akademickim 2023/24 zostały zatwierdzone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku w dniu 21.06.2023 roku (Załącznik II.2 - Uchwała Senatu, Załącznik II.2a - Program studiów I stopnia, Załącznik II.2b – Program studiów I stopnia BL, Załącznik II.2c Program studiów II stopnia, Załącznik II.2d – Program studiów II stopnia BL).

Zakładane w programie studiów efekty uczenia się zostały zakwalifikowane do dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie – jako wiodącej, natomiast na SPS pozostałe punkty ECTS w liczbie 16 (9%) dotyczą drugiej dyscypliny tj. informatyka techniczna i telekomunikacja. Ta dodatkowa dyscyplina została ujęta w programie studiów ze względu na realizację projektu „Rozwój systemu kształcenia o profilu praktycznym w ramach Słupskiego Ośrodka Akademickiego” (<https://soa.upsl.edu.pl/>). Efektem tego było ujęcie innowacyjnych ścieżek kształcenia np.: Ochrona cyberprzestrzeni, Cyberzagrożenia czy Cybermedia. Przedmioty realizowane w harmonogramie zajęć są punktowane. Program studiów I stopnia przewiduje realizację 180 punktów ECTS w trakcie 6 semestrów, a program studiów II stopnia 120 punktów ECTS w 4 semestrach. Przypisując wartość punktową poszczególnym przedmiotom uwzględniono współczynnik, iż 1 punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom nakładu pracy studenta. Punkty ECTS przypisano także praktykom zawodowym oraz przedmiotom do wyboru. Wyjątkiem są zajęcia z wychowania fizycznego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, którym nie przypisano punktów ECTS.

Punktem wyjścia przy doborze treści programowych jest praktyczny profil kształcenia. Treści opisane w kartach przedmiotu związane z praktycznymi zastosowaniami wiedzy w zakresie dyscypliny nauk o bezpieczeństwie oraz dla SPS także dyscypliny informatyka techniczna i telekomunikacja, do których kierunek jest przyporządkowany wynikają z kompetencji, zakresu dyscyplin i publikacji członków kadry badawczo - dydaktycznej oraz kadry posiadającej doświadczenie zawodowe. Kluczowe treści kształcenia wynikają z potrzeb rynku pracy i są odpowiedzią na sygnały płynące od interesariuszy zewnętrznych. Treści programowe powstały w oparciu o bieżące konsultacje (rozmowy, korespondencja mailowa, ankiety, itp.) z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi: pracownikami badawczo-dydaktycznymi, studentami, przedstawicielami poszczególnych służb mundurowych a także wynikają z porozumienia zawartego pomiędzy Rektorem Uczelni a Komendantem Głównym Policji i co za tym idzie koniecznością realizacji minimalnego zakresu treści kształcenia programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego na studiach wyższych na kierunku bezpieczeństwo narodowe, (Załącznik II.3). Treści programowe opierają się także na standardach nauk o bezpieczeństwie, związanych z nimi subdyscyplinami oraz metodologią nauk o bezpieczeństwie.

Elementem programu studiów są karty przedmiotów, których treści programowe zapewniają łączenie wiedzy z dyscypliny nauk o bezpieczeństwie z dyscyplinami pokrewnymi m.in. psychologią, socjologią, naukami prawnymi itp. Treści kształcenia powiązane są z kierunkowymi efektami uczenia się w ramach każdego przedmiotu, co udokumentowane jest w sylabusach w części „Matryca efektów uczenia się dla zajęć”. Treści programowe dostosowane są do specyfiki edukacyjnej ścieżki kształcenia. Na studiach I stopnia realizowanych w systemie tradycyjnym studenci mają do wyboru 9 ścieżek: obrona narodowa, bezpieczeństwo i porządek publiczny, zarządzanie kryzysowe, cybermedia, ochrona cyberprzestrzeni, cyberzagrożenia, zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych, zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych oraz systemy ochrony ludności, natomiast na studiach realizowanych w systemie blended-learning studenci mają do wyboru 3 ścieżki kształcenia: obrona narodowa, bezpieczeństwo wewnętrzne oraz ochrona przeciwpożarowa. Ścieżkę kształcenia student rozpoczyna po III semestrze, na podstawie wcześniej wypełnionej deklaracji wyboru.

Na studiach II stopnia realizowanych w systemie tradycyjnym studenci mają do wyboru 7 ścieżek kształcenia: obrona narodowa, zarządzanie bezpieczeństwem w organizacjach, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy, kryminologia z kryminalistyką, bezpieczeństwo międzynarodowe, bezpieczeństwo informacyjne, bezpieczeństwo powszechne. Na studiach II stopnia realizowanych w systemie blended-learning studenci mają do wyboru 3 ścieżki kształcenia: bezpieczeństwo publiczne, bezpieczeństwo międzynarodowe i bezpieczeństwo militarne. Wybór ścieżki odbywa się pod koniec I semestru na podstawie wypełnionej deklaracji. Proces wyboru ścieżki kształcenia nadzorują opiekunowie roku, a deklaracje wyboru stanowią element teczeki osobowej studenta znajdującej się w Biurze Obsługi Studentów i Doktorantów. Ostateczną decyzję o uruchomieniu danej ścieżki kształcenia podejmuje Prorektor ds. Studentów.

Program studiów uwzględnia przedmioty ogólne, podstawowe, kierunkowe oraz specjalnościowe. Układ oraz kolejność poszczególnych zajęć jest logiczny i ma uzasadnienie merytoryczne. Czas trwania realizacji treści programowych w poszczególnych kartach przedmiotów znajduje odwzorowanie w godzinach pracy własnej studenta oraz punktach ECTS. Harmonogram studiów powstał przy założeniu umożliwienia studentom osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Harmonogram ten, zarówno w trybie studiów stacjonarnych w systemie tradycyjnym oraz blended-learning, jak i niestacjonarnych, konstruowany jest w taki sposób, aby poszczególne dni wykładowe stanowiły równomierne bloki czasowe. Harmonogramy zajęć dostępne są do wiadomości przed rozpoczęciem rejestracji (lub w jej trakcie), aby umożliwić studentom zarówno wybór ścieżki kształcenia zgodny z ich oczekiwaniami, jak i odpowiedni język obcy. Przed początkiem każdego roku akademickiego harmonogram zjazdów w semestrze dla studentów studiów niestacjonarnych, w systemie blended-learning oraz stacjonarnych publikowany jest na stronie Uczelni w zakładce plany. Również plany na poszczególne semestry są udostępniane studentom na stronie internetowej Instytutu oraz na wirtualnych kontaktach studentów. W rozkładzie zajęć dydaktycznych są uwzględniane tzw. „zablokowane” godziny na realizację przez studentów lektoratów z języka obcego oraz zajęć wychowania fizycznego. W trakcie roku akademickiego studenci mają także możliwość skorzystania z konsultacji prowadzonych przez nauczycieli akademickich w czasie ich dyżurów, trwających 2 godziny tygodniowo.

Przedmioty do wyboru stanowią zajęcia z lektoratu z języka obcego z oferty Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, praktyka zawodowa oraz seminarium dyplomowe w ramach wybranej ścieżki kształcenia. Jest ona ściśle związana z zainteresowaniami studenta i umożliwia kształtowanie własnej ścieżki rozwoju. Rozwój zainteresowań, jak i kompetencji zawodowych studentów realizowany jest także poprzez udział studentów w Kole Naukowym „Gryfici”, czego efektem jest nabywanie przez nich doświadczenia praktycznego, wspólne publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, jak i wzbogacony materiał badawczy prac dyplomowych.

Zgodnie z Regulaminem Studiów UP (Załącznik II.6 – Uchwała Senatu, Załącznik II.6a Regulamin Studiów) student ma prawo do zindywidualizowania programu studiów, które uwzględnia dwie możliwości: indywidualny tok studiów (ITS) polega na indywidualnym doborze zajęć, metod i form kształcenia oraz ich realizacji we współpracy z opiekunem naukowym oraz indywidualna organizacja studiów (IOS), która polega na określeniu indywidualnych terminów i sposobów realizacji obowiązków dydaktycznych, wynikających z programu studiów, w tym zaliczeń, egzaminów, praktyk itp. Student ma również możliwość studiowania według indywidualnej organizacji studiów z uwzględnieniem potwierdzonych efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów (szczegółowe zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się określa § 65 Regulaminu Studiów UP oraz odrębna procedura – Załącznik II.4) i polega na: potwierdzeniu efektów uczenia się - można zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu określonego kierunku, poziomu i profilu studiów. Trzecia opcja to indywidualne dostosowanie do rodzaju i stopnia niepełnosprawności i właściwej realizacji procesu dydaktycznego (szczegółowe zasady odbywania studiów w powyższym trybie reguluje § 10 Regulaminu Studiów UP). Polega ona na: dostosowaniu organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego do szczególnej sytuacji studentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wynikającymi ze stanu zdrowia, ubieganiu się o dostosowanie organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego, w tym warunków odbywania studiów, do rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Istnieje także możliwość realizacji części programu w innej Uczelni krajowej lub zagranicznej pod warunkiem spełnienia wymagań wynikających z porozumień lub umów międzynarodowych, których Uczelnia jest stroną i uzyskania odpowiedniej liczby punktów ECTS, w ramach wymiany semestralnej, podwójnego dyplomu czy programu Erasmus +.

Program studiów zawiera różnorodne formy zajęć, a ich dobór zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Liczebność grup studenckich oraz organizacja procesu kształcenia w zakresie m.in. rodzajów zajęć dydaktycznych opiera się na Zarządzeniu Rektora nr R.021.69.23 (Załącznik II.5). W harmonogramie zajęć przewidziano zajęcia teoretyczne - wykłady i konwersatoria oraz różnorodne zajęcia praktyczne (ćwiczenia audytoryjne, warsztatowe, laboratoryjne, seminaria, lektoraty, praktyki). Proporcje liczby godzin przypisanych poszczególnym formom zawiera Załącznik II.7. Dobór różnorodnych form zajęć podyktowany jest specyfiką danego przedmiotu i zapewnieniem studentom zdobycia wiedzy, umiejętności oraz kompetencji

społecznych z zakresu treści opisanych w kartach poszczególnych przedmiotów. Treści związane z praktycznymi zastosowaniami wiedzy w zakresie dyscypliny (SDS – nauki o bezpieczeństwie) lub dyscyplin (SPS - nauki o bezpieczeństwie oraz informatyka techniczna i telekomunikacja), do których kierunek jest przyporządkowany, wynikają z kompetencji i dorobku naukowego członków kadry badawczo – dydaktycznej oraz kadry posiadającej doświadczenie zawodowe. Kluczowe treści kształcenia wynikają także z potrzeb rynku pracy i są odpowiedzią na sygnały płynące od interesariuszy zewnętrznych Uczelni, co stanowi rozwinięcie w zakładanych efektach uczenia się. Treści programowe powstają także w oparciu o bieżące konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi (pracownikami badawczo-dydaktycznymi, studentami). Treści kształcenia powiązane są z kierunkowymi efektami uczenia się w ramach każdego przedmiotu, co udokumentowane jest w kartach przedmiotów w części „Matryca efektów uczenia się dla zajęć”. Treści programowe dostosowane są do specyfiki edukacyjnej ścieżki kształcenia. W celu osiągnięcia założonych efektów uczenia się prowadzący wykorzystują odpowiednie metody zorientowane na studenta, do których można zaliczyć: dyskusję, burzę mózgów, pracę w grupach, itp. Wykładowcy częściej wykorzystują metody aktywizujące, wykład konwersatoryjny czy rozbudowany system ćwiczeń oraz zajęć laboratoryjnych. Pomocą w realizacji procesu dydaktycznego są techniki informatyczne i zaangażowane technologicznie komunikatory oraz platformy do nauczania zdalnego - Katedra Bezpieczeństwa Narodowego, wchodząca w struktury IBiS, ma możliwość korzystania z platformy e-learningowej (<https://ckel.apsl.edu.pl>), która została uruchomiona na kierunku bezpieczeństwo narodowe w ramach Zintegrowanego Projektu Uczelni POWER 2 - jakość dla rozwoju! Program operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2016-2020. Z jej wykorzystaniem realizowane są zajęcia w systemie blended-learning, który pozwala łączyć pracę zawodową z realizacją studiów. Programy studiów przewidują realizację studenckich praktyk zawodowych. Zasady dotyczące organizacji praktyk studenckich w UP w roku akademickim 2023/24 reguluje Zarządzenie Rektora R.021.68.23 w sprawie wprowadzenia Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych i Staży (Załącznik II.8 - Zarządzenie, Załącznik II.8a - Regulamin). Praktyki na kierunku bezpieczeństwo narodowe realizowane są w oparciu o wskazany wyżej regulamin oraz w oparciu o Uchwałę Rady Instytutu Bezpieczeństwa i Socjologii nr 5.2023 w sprawie uchwalenia Regulaminu Studenckich praktyk zawodowych i staży dla kierunku Bezpieczeństwo Narodowe w IBiS UP w Słupsku (Załącznik II.9 - Uchwała Rady IBiS, Załącznik II.9a - Regulamin). Organizację praktyk zawodowych w IBiS koordynuje Instytutowy Koordynator praktyk i staży z ramienia IBiS (Załącznik II.10) wyznaczony przez Dyrektora Instytutu, natomiast za organizację i przebieg praktyk w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego na kierunku bezpieczeństwo narodowe odpowiada Akademicki Opiekun Praktyk Studenckich, powołany przez Dyrektora Instytutu (Załącznik II.11), który po zakończonych praktykach, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Regulaminie praktyk i staży, sporządza ogólne sprawozdania z odbytych praktyk do dnia 15.11. danego roku kalendarzowego. W kartach przedmiotu studiów I i II stopnia zawarto podstawowe informacje nt. praktyk zawodowych realizowanych na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Karty przedmiotów dla praktyk zawodowych stanowią element programu studiów (Załącznik II.12a, Załącznik II.12b, Załącznik II.12c, Załącznik II.12d). Organizacja procesu praktyk zawodowych polega na zainicjowaniu przez akademickiego opiekuna praktyk spotkań organizacyjnych ze studentami poszczególnych lat. Podczas spotkań studenci zostają poinformowani o wytycznych wynikających z regulaminu praktyk, sposobach zaliczeń i procedurach porządkowych dotyczących obiegu dokumentów. Zaliczenie praktyk jest jednym z wymogów programowych, które student powinien spełnić przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego. Zgodnie z regulaminem praktyk, student odbywa praktykę na podstawie indywidualnego lub zbiorowego skierowania wystawionego przez Uczelnię w instytucji, jednostce, placówce lub organizacji, która zawarła porozumienie z Uczelnią, zgodnie z warunkami w sprawie odbywania przez studentów praktyk studenckich. Aktualizacja miejsc praktyk jest na bieżąco monitorowana i uzupełniana. Studenci sami wybierają instytucję, którą zatwierdza akademicki opiekun praktyk i staży, biorąc pod uwagę zgodność z kierunkiem studiów. W przypadkach, kiedy studenci chcieliby ukierunkować swoją ścieżkę kariery zawodowej na określoną instytucję, akademicki opiekun praktyk udziela im wsparcia poprzez nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobami decyzyjnymi w danej instytucji i zarekomendowanie kandydata. Praktyki mogą także odbywać się w kraju i za granicą. Praktyka powinna być realizowana w instytucjach oraz urządach administracji państwowej i samorządowej których działalność zgodna jest z kierunkiem studiów. Dopuszcza się, aby praktyki odbywały się także w innych instytucjach publicznych i prywatnych, tj. np., organizacjach pozarządowych i innych

organizacjach społecznych w ramach wolontariatu (Załącznik II.13 - Uchwała Senatu). Praktyka może się odbywać się również w ramach realizowanych programów Unii Europejskiej, wymian zagranicznych skierowanych do studentów.

Zgodnie z Regulaminem praktyk, Dyrektor Instytutu może wyrazić zgodę na realizację programu praktyki w ramach pracy zawodowej, stażu lub wolontariatu związanego z kierunkiem studiów, pod warunkiem uprzedniego formalnego zweryfikowania przez akademickiego opiekuna praktyk możliwości osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się w danym miejscu lub na danym stanowisku pracy, zgodnie z wytycznymi zawartymi w obowiązującym regulaminie praktyk. Warunkiem zaliczenia praktyk, poprzez realizację pracy zawodowej jest: złożenie odpowiedniego wniosku do Dyrektora Instytutu, przedłożenie dokumentu potwierdzającego zatrudnienie/staż z uwzględnieniem jego okresu, stanowiska, charakteru i zadań wykonywanych przez studenta, przedłożenie informacji uzupełniającej dotyczącej charakteru i zakresu pracy zawodowej/stażu studenta oraz przedłożenie opinii przedsiębiorstwa, jednostki, instytucji o studencie wykonującym pracę zawodową/staż. Student po zakończonej praktyce zobowiązany jest do potwierdzenia odbycia praktyk poprzez przedłożenie akademickiemu opiekunowi praktyk w katedrze odpowiednich dokumentów z przebiegu praktyki, tj.: dzienniczka studenckiej praktyki zawodowej oraz zaświadczenia potwierdzającego odbycie praktyki wydanego przez instytucję, jednostkę, placówkę, w której student odbywał praktykę. Ocena osiągnięć efektów uczenia się dokonywana przez akademickiego opiekuna praktyk i staży w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego odbywa się poprzez analizę zapisów w Dzienniczku Praktyk oraz opinii osoby uprawnionej w miejscu ich odbywania. Corocznie opiekun praktyk sporządza sprawozdanie z przebiegu praktyk, które winien sporządzić do dnia 15 listopada (Załącznik II.14 sprawozdanie za rok 2021/2022).

Wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne wyniesione ze studiów powinny wyposażyć studenta w odpowiednią, pogłębioną aparaturę pojęciową, adekwatną do funkcjonowania w różnorodnych jednostkach, podmiotach związanych z bezpieczeństwem narodowym, w rozszerzoną wiedzę i umiejętności dotyczące wybranych zagadnień w ramach nauk o bezpieczeństwie. Służą temu przykładowe przedmioty realizowane w toku studiów, takie jak: Prewencja – wybrane zagadnienia (SPS), Kryminologia (SDS), Kryminalistyka (SPS). Niezwykle ważnym elementem kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest wykształcenie umiejętności posługiwania się nowymi technologiami informacyjnymi oraz wyszukiwania, wykorzystywania, weryfikowania informacji w środowisku cyfrowym. Służą temu przedmioty realizowane na studiach pierwszego stopnia m.in.: Podstawy użytkowania IT, a w przypadku ścieżki kształcenia Ochrona cyberprzestrzeni - znacznie rozszerzone umiejętności w tym zakresie. Natomiast na studiach drugiego stopnia dotyczy to np. przedmiotu GIS w zarządzaniu bezpieczeństwem czy Narzędzia IT w zarządzaniu bezpieczeństwem (ścieżka kształcenia: Zarządzanie bezpieczeństwem w podmiotach gospodarczych). Program studiów obejmuje zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Szczegółowe treści opisane w kartach przedmiotów zakładają stały proces monitorowania postępu i osiągnięć w obszarze zawodowego rynku pracy. Wśród zajęć doskonalących kompetencje praktyczne najpełniej realizowane są w ramach przedmiotów dotyczących poszczególnych ścieżek kształcenia, jak np. Technika kryminalistyczna (SDS – ścieżka kształcenia Kryminologia z kryminalistyką), Podstawy szkolenia strzeleckiego czy Elementy taktyki przetrwania oraz Podstawy użytkowania i użytkowania bezzałogowych statków powietrznych (SPS). W ramach grupy treści podstawowych studenci kierunku Bezpieczeństwo narodowe powinni opanować język obcy na poziomie co najmniej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umieć posługiwać się językiem specjalistycznym niezbędnym do wykonywania zawodu. Na studiach pierwszego stopnia wymóg ten wynika z efektu uczenia się K1_U12, K1_W10, według którego student potrafi porozumiewać się, studiować, analizować oraz interpretować w języku obcym w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów. Na studiach drugiego stopnia analogiczne efekty to: K2_U12, K2_W10. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia studenci mają do wyboru język angielski, niemiecki i rosyjski lub język polski (dla obcokrajowców). Dla w studentów w ramach programu Erasmus+ istnieje możliwość realizacji również przedmiotu kierunkowego wykładanego w języku angielskim: International security oraz w ramach ścieżki kształcenia Obrona narodowa – Wars and armed

conflicts in the modern world. Zastosowane metody kształcenia w procesie dydaktycznym mają na celu stworzenie możliwości aktywizujących samodzielne zdobywanie wiedzy i umiejętności przez studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Harmonogramy zajęć powinny być zmodyfikowane w taki sposób, aby studenci nie musieli przebywać kilkanaście godzin w Uczelni.	Harmonogramy zajęć są w każdym semestrze konstruowane w taki sposób, aby były dostosowywane do potrzeb studentów. Potrzeby te zostają zgłaszane w kontakcie bezpośrednim lub za pośrednictwem opiekunów roku. Efektem tego jest uwzględnienie np. przerwy obiadowej (co najmniej 1 godzina) w dziennym rozkładzie zajęć.
2.	Należy dostosować wymagania dotyczące prac dyplomowych do instytutowych wymagań w zakresie metodologii.	Dostosowano wymagania dotyczące prac dyplomowych do instytutowych wymagań w zakresie metodologii: Uchwała Nr IBiZ.003/2021 Rady IBiZ Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 20.01.2021 r. w sprawie zasad przygotowywania oraz szczegółowych wymagań dotyczących merytorycznego zakresu tematu pracy dyplomowej w IBiZ Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Postępowanie kwalifikacyjne na studia na kierunku bezpieczeństwo narodowe odbywa się w trybie postępowania rekrutacyjnego. Zasady przeprowadzania rejestracji kandydatów na studia, wysokość opłaty rekrutacyjnej, wykaz wymaganych dokumentów, szczegółowy harmonogram postępowania rekrutacyjnego oraz zasady dokonywania wpisu na listę osób przyjętych (listę studentów) precyzuje Uchwała Nr R.000.25.22 Senatu AP z dnia 15 czerwca 2022 roku (Zał. III.1). Do tej Uchwały wprowadzono aneks R.000.07.23.pdf (Zał. III.1a) wraz z załącznikami tj.: wykaz kierunków studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na rok akademicki 2023/2024 (Zał. III.1.b), wykaz przedmiotów branych pod uwagę przy tworzeniu rankingów (Zał. III.1.c) i przedmiotowa Uchwała nr R.000.07.23 (Zał. III.1.d). Kryteria kwalifikacji kandydatów na I i II poziom studiów zapewniają równe szanse na podjęcie studiów dla każdej osoby rekrutującej się. Umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę oraz umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Opis kierunku studiów przygotowany dla kandydatów studiów 1. i 2. stopnia znajduje się pod adresem: Rekrutacja na studia (upsl.edu.pl).

Przyjęcie na studia w UP zgodnie z Regulaminem Studiów (Zał.III.3 – Uchwała Senatu, Zał. III.3a - Regulamin) następuje poprzez: 1) rekrutację - na zasadach określonych w uchwale Senatu w sprawie zasad i trybu przyjęć oraz zakresu egzaminów wstępnych na studia pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich; 2) potwierdzenie efektów uczenia się; 3) przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej.

Zasady, warunki i tryby uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej precyzuje Regulamin Studiów Uniwersytetu

Pomorskiego w Słupsku (§ 12) (Załącznik III.3, Załącznik 3a) oraz Procedura uznawania efektów uczenia się (przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta), wprowadzona Zarządzeniem Rektora nr R.021.112.21 (Załącznik III.4 – Zarządzenie, Załącznik III.4a – Procedura, Załącznik III.4b – załącznik do procedury). W myśl zapisów w tych dokumentach student innej szkoły wyższej krajowej lub zagranicznej może ubiegać się o przyjęcie w poczet studentów Uczelni bez postępowania rekrutacyjnego. Przyjęcie następuje za zgodą Rektora. Student przenoszący się z innej uczelni wyższej jest zobowiązany przedłożyć Rektorowi wniosek wraz z uzasadnieniem, zaopiniowany przez kierownika jednostki organizacyjnej, z której zamierza się przenieść, wraz z dokumentami poświadczającymi dotychczasowy przebieg studiów. Rektor po zasięgnięciu opinii Dyrektora Instytutu, określa warunki, termin i sposób uzupełnienia przez studenta różnic programowych wynikających z rozbieżnych efektów uczenia się i innej liczby punktów ECTS. Przeniesienie zaliczenia następuje po stwierdzeniu zbieżności efektów uczenia się dla zajęć, uwzględniając w szczególności brak różnic w treściach programowych danych zajęć, formę i wymiar zajęć oraz formę ich zaliczenia. Ocena zbieżności dokonywana jest przez porównanie opisów zawartych w kartach przedmiotu lub na podstawie protokołów równoważności (studenci programu podwójny dyplom), „Learning Agreement for studies” i „Transcript of records” (studenci realizujący program Erasmus). Zajęciom zaliczanym w trybie uznawania efektów uczenia się przypisuje się taką samą ocenę, jaką student uzyskał na wcześniejszym etapie kształcenia. Zajęciom przenoszonym z uczelni zagranicznej przypisuje się ocenę zgodną z regulaminem studiów UP, dokonując porównania systemu oceniania kraju, w którym były one realizowane. W przypadku braku oceny wyrażonej stopniem, literą, % itp. proponuje się studentowi poddanie weryfikacji poziomu osiągnięcia efektów uczenia się w formie/formach przewidzianych w karcie przedmiotu zajęć lub wpisuje się ocenę dostateczną. Przeniesienie zajęć może nastąpić pod warunkiem, że zrealizowane one były nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem wniosku o uznanie efektów uczenia się. W uzasadnionych przypadkach, ze względu na specyfikę przedmiotu, okres ten może być krótszy. Ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Studentowi przyjętemu na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się przyznaje się prawo do studiowania według indywidualnej organizacji studiów z uwzględnieniem potwierdzonych efektów uczenia się. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu określonego kierunku, poziomu i profilu studiów (Regulamin Studiów § 65). Szczegółowe zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się określa Uchwała Senatu AP Nr R.000.56.19 Senatu AP w Słupsku z dnia 24 września 2019 r. (Załącznik III.4c).

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na studiach I i II stopnia określają: Regulamin Studiów UP, Regulamin antyplagiatowy R.021.46.22 (Załącznik III.5. oraz Załącznik III.5a). W Instytucie Bezpieczeństwa i Socjologii opracowane zostały zasady przygotowywania oraz szczegółowych wymagań dotyczących merytorycznego zakresu tematu pracy dyplomowej (Załącznik III.6). Student kierunku bezpieczeństwo narodowe studiów I stopnia uczestniczy w seminariach dyplomowych (semestr IV - VI) i zajęciach w ramach przedmiotu Wstęp do metodologii badań (semestr IV). Student studiów II stopnia uczestniczy w seminariach magisterskich (semestr II - IV) oraz zajęciach z Metodologii badań społecznych (semestr II). Łączna suma punktów ECTS związana z przygotowaniem pracy dyplomowej to 12 (SPS) i 9 (SDS). Na kierunkach praktycznych, student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej tytuł doktora lub innej osoby prowadzącej zajęcia, posiadającej co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie oraz udokumentowane doświadczenie zawodowe w zakresie związanym z tematem pracy (w przypadku studiów I stopnia) oraz co najmniej stopień doktora lub w wyjątkowych przypadkach, Dyrektor IBIŚ, po zaciągnięciu opinii Rady Instytutu może upoważnić do kierowania pracą magisterską inną osobą prowadzącą zajęcia mającą co najmniej stopień naukowy doktora oraz udokumentowane doświadczenie zawodowe w zakresie związanym z tematem pracy (w przypadku studiów II stopnia). Przy ustalaniu tematu pracy bierze się pod uwagę zainteresowania studenta, możliwości udziału w działalności naukowej związanej z kierunkiem studiów oraz dorobek naukowy i zawodowy pracowników. Temat pracy licencjackiej powinien być zatwierdzony co najmniej 6 miesięcy przed planowanym ukończeniem studiów, natomiast temat pracy magisterskiej - co najmniej 12 miesięcy przed planowanym ukończeniem studiów. Tematy prac dyplomowych zatwierdza Rada Instytutu, po uprzedniej akceptacji

Instytutowej Komisji ds. Nauki. Wykaz tematów prac dyplomowych zatwierdzonych na rok akademicki 2022/2023 znajduje się w Zał. III.7., III.7a oraz III.7b.

Metodyka pisania pracy dyplomowej może objąć następujące etapy badawcze: sprecyzowanie tematu pracy, przygotowanie planu i konspektu pracy, gromadzenie i analiza literatury, zgromadzenie i analiza materiału badawczego odnoszącego się do wybranego wycinka rzeczywistości społecznej, pisanie i redakcja pracy (z uwzględnieniem tworzenia przypisów, bibliografii i niezbędnych aneksów). W ramach indywidualnej pracy z promotorem student przygotowuje pracę licencjacką (SPS) lub magisterską (SDS), przechodząc przez wskazane etapy. Zasady przygotowania pracy dyplomowej są zawarte na w Zał. III.6. Praca dyplomowa opracowywana jest zarówno na podstawie materiałów zastanych tj. wyników badań, raportów, dostępnych baz danych z badań, jak i na podstawie zaplanowanych oraz samodzielnie zrealizowanych przez studenta badań własnych związanych z praktycznym profilem studiów. W procesie przygotowywania pracy dyplomowej student nabywa niezbędne kompetencje związane z przygotowaniem pracy dyplomowej na studiach I i II stopnia. Prace dyplomowe studentów kierunku bezpieczeństwo narodowe mają głównie charakter praktyczno-empiryczny. Tematyka prac dyplomowych dobierana jest w taki sposób, aby powiązać zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne opisywane w pracy z prowadzeniem działalności naukowej i/lub doświadczeniem zawodowym prowadzącego seminarium dyplomowe. Tematyka prac jest przedstawiana i omawiana na posiedzeniach Rady IBiS. Tematy dotyczą głównie szeroko pojętych problemów z zakresu bezpieczeństwa, które występują w praktyce. Gotową pracę dyplomową, zaakceptowaną przez promotora, w formie pisemnej i elektronicznej student składa w Biurze Obsługi Studenta i Doktoranta.

Praca dyplomowa przed dopuszczeniem jej do obrony zostaje poddana procedurze antyplagiatowej obowiązującej w Uczelni, zgodnie z obowiązującym Regulaminem antyplagiatowym (Zał.III.5a). Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest spełnienie wszystkich wymagań związanych z programem studiów, pozytywne przejście pracy dyplomowej przez procedurę antyplagiatową, otrzymanie dwóch pozytywnych recenzji oraz uregulowanie wszystkich zobowiązań wobec Uczelni (Regulamin Studiów § 53). Dyrektor Instytutu wyznacza termin oraz skład komisji upoważnionej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego. W jej skład wchodzi: przewodniczący, promotor oraz recenzent, którzy - biorąc pod uwagę wynik egzaminu, ocenę pracy dyplomowej oraz średnią ocen ze studiów - ustalają końcową ocenę ukończenia studiów oraz sporządzają protokół. Wynik studiów określa się zgodnie ze schematem zawartym w § 58-62 Regulaminu Studiów UP. Egzamin powinien odbyć się nie później niż 3 miesiące od daty przyjęcia pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy ma formę ustną i wiąże się udzieleniem przez studenta odpowiedzi na pytania z listy zagadnień kierunkowych i związanych ze studiowaną ścieżką kształcenia, znajdujących się na stronie IBiS:

<https://biz.upsl.edu.pl/instytut-bezpieczenstwa-i-socjologii/studenci/egzaminy-dyplomowe/bezpieczenstwo-narodowe>

Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym (Regulamin Studiów § 54).

Monitorowanie i ocena postępów studentów prowadzona jest na bieżąco, przede wszystkim przez prowadzących zajęcia, a w dalszej kolejności przez Kierownika Katedry, Dyrektora Instytutu i Prorektora ds. Kształcenia. Wykorzystuje się w tym celu system J-HMS Wirtualny Dziekanat, który zawiera oceny ze wszystkich przedmiotów prowadzonych na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Zgodnie z Zarządzeniem Nr R.021.107.16 Rektora UP (Zał. III.8) nauczyciel akademicki prowadzący przedmiot jest zobowiązany do wprowadzania ocen z zaliczeń lub egzaminów niezwłocznie po ich wystawieniu. Dzięki nim, student na każdym etapie studiów, ma informację na temat stopnia osiągniętych efektów uczenia się. Wszelkie niepokojące sygnały w przypadku pracy studenta (brak zaliczeń, ocena niedostateczna z egzaminu, absencja) są analizowane indywidualnie w porozumieniu między studentem a prowadzącym zajęcia. Zgodnie z Regulaminem Studiów (§ 28 ust. 15) w uzasadnionych przypadkach Rektor może zarządzić na wniosek studentów powtórne zaliczenie zajęć, określając formę zaliczenia/egzaminu. Ponadto studentowi przysługuje prawo złożenia wniosku o przeprowadzenie komisyjnego zaliczenia zajęć/egzaminu w trybie określonym w § 31 ust. 12 oraz § 36 Regulaminu Studiów.

Istotnym kryterium monitorowania i oceny postępów studentów jest obserwacja relacji pomiędzy liczbą

przyjętych studentów na I semestr, a liczbą studentów uzyskujących zaliczenie w pierwszym semestrze studiów oraz liczbą studentów po I roku studiów. Dane te najczęściej różnią się od siebie w stopniu znacznym. W roku akademickim 2022/2023 na studia I stopnia przyjęto 207 osób (w tym 16 na studia niestacjonarne). Semestr pierwszy ukończyło 117 osób (w tym 9 na studiach niestacjonarnych). Powody rezygnacji lub niepodjęcia studiów są zróżnicowane. Do najczęściej wskazywanych przez studentów jest podejmowanie pracy, która koliduje z zajęciami w trybie stacjonarnym, wyjazdy służbowe, problemy osobiste studentów (zdrowotne, ciąża, trudna sytuacja materialna), czy przeniesienie się na inny kierunek. W IBiS podejmowane są liczne działania zmierzające do ograniczenia liczby rezygnacji ze studiów czy zmniejszenia liczby studentów, którzy nie zaliczają semestr. Dużą rolę odgrywają w tym zakresie opiekunowie roku, którzy mają stały kontakt ze studentami swoich roczników. Ich pomoc, rozmowy motywujące czy monitorowanie stopnia uzyskanych zaliczeń mają wpływ na zmniejszenie skali zjawiska rezygnacji ze studiów. Natomiast analiza zjawiska niepodjęcia studiów jest dokonywana i monitorowana corocznie przez konwent IBiS. Wyniki monitorowania uwzględniane są w planowanych działaniach naprawczych na nowy rok akademicki oraz doskonalenia oferty edukacyjnej.

Sposoby sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są zróżnicowane i dostosowane do specyfiki przedmiotów. Przejrzyste i powszechnie dostępne zasady w tej kwestii umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, dają również możliwość ich adaptowania do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami (Załącznik III.9 i Załącznik III.9a – Program działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów z niepełnosprawnością „Akademia Szansą dla Wszystkich”). Realizowany harmonogram studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe (I i II stopień) zawiera różnorodne formy zajęć, a ich dobór zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. W ramach zajęć teoretycznych uwzględniono wykłady, konwersatoria, ćwiczenia audytoryjne. W ramach zajęć praktycznych uwzględniono następujące formy zajęć: ćwiczenia warsztatowe, ćwiczenia projektowe, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia fizyczne oraz praktyki zawodowe. Dobór formy realizacji zajęć podyktowany jest ich specyfiką i sprecyzowany w taki sposób, aby zapewniał studentom zdobycie wiedzy, nabycie umiejętności oraz kompetencji społecznych z zakresu treści opisanych w kartach przedmiotów. W przypadku wykładów i konwersatoriów sposoby sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, są to przede wszystkim zaliczenia pisemne (w formie testowej lub problemowej), co umożliwia ocenę opanowanej wiedzy czy umiejętności wykorzystywania pojęć naukowych w pracach pisemnych. W przypadku ćwiczeń wykorzystywane formy umożliwiają ocenę wiedzy (testy, kolokwia pisemne, kolokwia ustne, prezentacja multimedialna), zdobytych umiejętności praktycznych czy analitycznych (projekt, esej, raport badawczy) oraz kompetencji społecznych (aktywność, różne formy prac przygotowywanych zespołowo, dyskusje, debaty, burze mózgów). Sposób oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest sprecyzowany w karcie przedmiotu.

Sprawdzanie i ocenianie stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się prowadzone jest za pomocą systemu HMS (Wirtualny Dziekanat) w ramach ankietyzacji (Załącznik III.10 – Zarządzenie R.021.7.22, Załącznik III.10a – Procedura, Załącznik III.10b – karta ewaluacyjna KEP-N, Załącznik III.10c – karta ewaluacyjna KEP-S) wynikającej z wdrożenia "Zintegrowanego systemu monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia w AP w Słupsku - ankietyzacja". Ujęte w tej procedurze narzędzie KEP-N umożliwia ocenę zajęć i możliwość zaproponowania zmian w formularzu *Wniosek o wprowadzenie zmiany w programie studiów*. Dodatkowo student ocenia zajęcia za pomocą kwestionariusza KEP-S i ma też możliwość zgłosić zmiany w programie studiów, tym samym wnioskiem. Zmiany te mają na celu stałe doskonalenie programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Osiągane efekty uczenia się podlegają weryfikacji i omówieniu w trakcie prac Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Zgodnie z Regulaminem Studiów UP, przy weryfikacji efektów uczenia się stosuje się następującą skalę ocen: bardzo dobry (bdb; 5,0), dobry plus (+db; 4,5), dobry (db; 4,0), dostateczny plus (+dst; 3,5), dostateczny (dst; 3,0), niedostateczny (ndst; 2,0). Oceny te są wyznacznikami osiągnięcia przez studenta stopnia efektów uczenia się, co stanowi warunek zaliczenia poszczególnych zajęć. Oceny uzyskane z wszystkich form zajęć w ramach danego przedmiotu podlegają przeliczeniu z uwzględnieniem odpowiednich punktów ECTS, tworząc ocenę końcową danego przedmiotu (Regulamin Studiów § 31 ust. 7-8). Wszystkie oceny semestralne wpisywane

są do Wirtualnego Dziekanatu przez prowadzących zajęcia. Oceny cząstkowe z poszczególnych przedmiotów zdobyte przez studenta stanowią podstawę do określenia średniej z podjętego przez niego cyklu studiów, które sumowane z oceną z egzaminu dyplomowego oraz przedłożonej pracy dyplomowej stanowią całkowitą ocenę wpisywaną na dyplomie ukończenia studiów. Student, który nie osiągnął wszystkich założonych efektów uczenia się w ramach danego przedmiotu otrzymuje ocenę niedostateczną i 0 punktów ECTS. Wówczas studentowi przysługuje prawo do jednokrotnego składania egzaminu poprawkowego a ponadto prawo do złożenia wniosku o przeprowadzenie komisyjnego zaliczenia zajęć/egzaminu w trybie określonym w § 31 ust. 12 oraz § 36 Regulaminu Studiów. W odniesieniu do praktyki zawodowej, sposób weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych w jej trakcie jest określony przez Regulamin Praktyk Zarządzenie Nr R.021.68.23 z dnia 28 czerwca 2023 roku (Zał. III.11 i III.11.1 - Regulamin Praktyk UP, Zał. III.11.2 Uchwała RI, Zał. III.11.2a – Regulamin Praktyk BN) oraz dokumentację programową. Uniwersytet Pomorski w Słupsku realizuje również działania prowadzące do uzyskania efektów uczenia się w zakresie znajomości języka obcego w powiązaniu z zapewnieniem osiągnięcia przez studentów kompetencji językowych na poziomie co najmniej B2 (studia I stopnia - B2, studia II stopnia - B2+). Studenci mają do wyboru język angielski, niemiecki lub rosyjski. W ramach każdego języka dostępnych jest kilka poziomów zaawansowania, których dobór uzależniony jest od wyników testu kwalifikacyjnego. Formą weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się są egzaminy wewnętrzne. Za organizację kształcenia językowego na kierunku bezpieczeństwo narodowe odpowiada bezpośrednio Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Potrzeby uzyskiwania kompetencji językowych wynikają także z oczekiwań pracodawców oraz konieczności dostosowania oferty uczelni do potrzeb rozwijającego się rynku pracy, ponadto dąży się do umiędzynarodowienia programów studiów oraz zwiększenia ich dostępności, co wynika z celów strategicznych Uniwersytetu Pomorskiego.

Dokumentowanie efektów uczenia się, które zostały umieszczone w sylabusie danego przedmiotu, prowadzi się poprzez przechowywanie prac studentów. Prace egzaminacyjne, a także prace zaliczeniowe (testy, kolokwia, prezentacje, projekty) semestralne są archiwizowane przez poszczególnych pracowników odpowiedzialnych za prowadzony przez siebie przedmiot. Wypełnione dzienniki praktyk są archiwizowane przez opiekuna praktyk. Prace dyplomowe i protokoły z egzaminów dyplomowych są przechowywane w teczkach osobowych studentów, skąd przekazywane są do Archiwum Uczelnianego UP.

Tematyka i problematyka prac etapowych jest ściśle związana ze specyfiką i charakterem zajęć. Do najczęściej spotykanych na kierunku bezpieczeństwo narodowe form zaliczeniowych należą: kolokwia pisemne, kolokwia ustne, prezentacja multimedialna, projekt, esej zaliczeniowy, czy test. Sposób oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest sprecyzowany w sylabusie przedmiotu, a także w formie przekazywanych przez prowadzących zajęcia wymagań dotyczących zaliczenia ćwiczeń lub wykładu z danego przedmiotu. Na tej podstawie prowadzący zajęcia może dokonać oceny osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się. Prace egzaminacyjne powstają podczas sesji egzaminacyjnej, po zakończeniu kursu przedmiotu. Mają one bądź formę pracy pisemnej - testu lub pytań otwartych, bądź formę egzaminu ustnego. W przypadku studenckich praktyk zawodowych, szczegółowy sposób i tryb odbywania oraz zaliczania określają regulaminy i programy/harmonogramy praktyk zawodowych zgodnie z kierunkiem studiów i wybraną ścieżką kształcenia, zatwierdzone przez Radę IBiS. W przypadku języków obcych, przyjęte metody umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na studiach I stopnia na poziomie B2 oraz B2+ na poziomie studiów II stopnia. Wymaganie przygotowania powyższych prac podporządkowane jest sprawdzeniu opanowania treści programowych z danego przedmiotu, gwarantujących uzyskanie założonych efektów uczenia się w zakresie wiedzy oraz umiejętności. W odniesieniu do kompetencji społecznych kluczowe są m.in. zachowania studentów przejawiane w czasie zajęć w kontakcie z grupą i prowadzącym, takie jak ich aktywność w trakcie debat lub dyskusji na wybrane tematy z danego przedmiotu.

Analiza monitoringu karier zawodowych absolwentów w Uniwersytecie Pomorskim reguluje Zarządzenie nr R.021.3.18 z dnia 30 stycznia 2018 r w sprawie wprowadzenia Procedury Badania Losów Zawodowych Absolwentów (Zał. III.12. i III.12.1). Na podstawie przepisów zawartych w Ustawie z 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U. 2018, poz. 1668) przyjęto, że w celu dostosowania programu

studiów do potrzeb rynku pracy Uczelnia będzie prowadzić własny monitoring karier zawodowych swoich absolwentów.

Monitoring karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Pomorskiego bazuje na dwóch źródłach informacji w tym zakresie. Pierwsze z nich stanowi ogólnopolski system pod nazwą Ekonomiczne Losy Absolwentów (ELA), monitorowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Drugi opiera się na wnioskach pozyskanych z monitoringu prowadzonego przez Akademickie Biuro Karier w UP. Celem tych działań jest dostosowanie programów studiów do potrzeb rynku pracy w oparciu o opinie uzyskane od pracujących absolwentów uczelni. Na podstawie wyników analizy monitoringu podejmowane są działania, których celem jest wprowadzanie zmian w ofercie edukacyjnej uczelni, udoskonalenie programów studiów na danym kierunku, a także dopasowywanie uzyskanych kompetencji w toku kształcenia do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców. Wyniki badań ankietowych realizowanych przez Akademickie Biuro Karier AP (Zał. III.13) wskazują, że 81,7% ankietowanych było osobami pracującymi. Tylko 49,2% badanych wskazało, że obecna praca ma związek z kierunkiem studiów, badani widzą konieczność uzupełniania wykształcenia i uzyskania kwalifikacji na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Po ukończeniu studiów, 54,2% badanych widzi konieczność kontynuowania kształcenia, wymieniając kierunki: bezpieczeństwo i higiena pracy, systemy informatyczne w ubezpieczeniach, ochrona środowiska, studia doktoranckie. Natomiast dane uzyskane w Ogólnopolskim systemie monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) wskazują, że absolwenci kierunku bezpieczeństwo narodowe znajdowali pracę szybciej i częściej uzyskiwali zatrudnienie w zawodzie/branży związanej z odbytymi studiami. Ponadto mediana średnich miesięcznych zarobków ze wszystkich źródeł w pierwszym roku po dyplomie była wyższa od zarobków przeciętnego absolwenta. Zdecydowana większość ankietowanych zadeklarowała, że wykonywana praca zdecydowanie ma związek z ukończonym kierunkiem studiów lub uznała, że raczej ma związek. Ponadto wskazano, iż ukończony kierunek studiów ma wpływ na karierę zawodową, bowiem zdaniem respondentów kwalifikacje i wiedza poświadczona dyplomem bądź certyfikatem ma wpływ na karierę zawodową. Zauważono jednocześnie malejącą liczbę absolwentów kierunków związanych z bezpieczeństwem (2017 – 2021) pomimo wzrostu poczucia zagrożenia wynikającego z wojny wywołanej przez Rosję. Warto jednak podkreślić, że w systemie ELA monitorowany jest dopiero pierwszy rocznik absolwentów, którzy uzyskali dyplom i rozpoczęli pracę po wybuchu wojny. Od 2017 r. odsetek kobiet podejmujących służbę wzrósł o 123%, a mężczyźni jedynie o 39%. Absolwenci studiów II stopnia częściej niż ich koledzy kończący studia I stopnia podejmują pracę w służbach mundurowych. Dane ELA wskazują, że ponad połowa mężczyzn i około 1/6 kobiet kończących kierunki związane z bezpieczeństwem w 2021 r. podjęło pracę w służbach. Podobnie jak w przypadku absolwentów studiów I stopnia, również w tej grupie obserwujemy stopniowy wzrost zainteresowania pracą w służbach mundurowych – odpowiednio o nieco ponad 7 punktów procentowych wśród mężczyzn i niemal 8 punktów procentowych wśród kobiet w porównaniu do absolwentek i absolwentów z 2017 r.

Ocena absolwentów osiągniętych efektów uczenia się potwierdza, że jakość kształcenia na UP jest na poziomie dobrym, a proponowane ścieżki kształcenia dla studentów odpowiadają potrzebom lokalnego rynku pracy. Wnioski płynące z badań ankietowych i analiz zapotrzebowania rynku pracy są wykorzystywane do wprowadzania modyfikacji w planie studiów, treściach programowych i zakładanych efektach uczenia się, aktualizacji treści zajęć oraz selekcji nauczycieli akademickich do prowadzenia poszczególnych zajęć. Stąd od roku akadem. 2023/2024 nastąpiły zmiany w programie studiów I stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym

1.	Brak	

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

W roku akademickim 2023/2024 w IBiS zatrudnionych jest 46 osób (stan na dzień 9.10.2023), w tym: 2 profesorów, 6 profesorów uczelni, 28 adiunktów, 7 asystentów oraz 2 starszych wykładowców. Grupę pracowników badawczo – dydaktycznych stanowi 29 osób zaś 17 osób należy do grupy pracowników dydaktycznych. W IBiS zatrudnione są również 2 osoby w grupie pracowników administracyjnych na stanowiskach: starszy referent i specjalista, główny specjalista oraz administrator sieci komputerowej.

W bieżącym roku akademickim zajęcia dydaktyczne na kierunku bezpieczeństwo narodowe realizować będzie 37 pracowników etatowych Katedry Bezpieczeństwa Narodowego (1 profesor, 6 profesorów uczelni, 20 doktorów i 7 magistrów), 3 pracowników Katedry Socjologii oraz 17 osób zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej (2 doktorów habilitowanych, 2 doktorów i 13 magistrów), a także pracownicy innych jednostek organizacyjnych UP tj. Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Instytutu Pedagogiki. Dorobek naukowy a także doświadczenie zawodowe, potwierdzające niezbędne kwalifikacje do kształcenia studentów, pracowników Katedry Bezpieczeństwo Narodowe zostały opisane w Charakterystyce nauczyciela akademickiego (Załącznik I.14). Pełny wykaz obsady zajęć znajduje się w Załączniku IV.1.

Organizację i porządek w procesie pracy oraz związane z tym prawa i obowiązki pracodawcy i pracowników ustala Regulamin pracy (Załącznik IV.2). Procedurę rekrutacji kadry określa Statut UP, a jej przebieg uszczegóławia Zarządzenie Rektora nr R.021.73.21 (Załącznik IV.2a i Załącznik IV.2b). Rekrutacja odbywa się w trybie otwartych konkursów ogłoszonych na stronie AP (<http://bip.apsl.edu.pl/artykuly/868/nauczyciele-akademicy>). Potrzeby zatrudnienia zgłaszane są przez Dyrektora IBiS do Prorektora ds. Kształcenia. Podstawowym celem prowadzonej polityki kadrowej w IBiS, jak i w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego jest stworzenie zespołu pracowników prowadzących badania głównie z zakresu nauk o bezpieczeństwie. Umożliwia to indywidualny rozwój naukowy poszczególnych pracowników (6 osób jest w trakcie przygotowania rozprawy habilitacyjnej i doktorskiej), pozwala na realizację programu studiów I i II stopnia, jak i zapewnia dostęp do doskonalenia dydaktycznego poprzez wsparcie instytucjonalne i finansowe.

Niewątpliwym walorem polityki kadrowej władz Uczelni i kierownictwa Instytutu jest stopień zadowolenia studentów ze sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych, wyrażany w systematycznie prowadzonych badaniach ankietowych. Niewątpliwym atutem jest fakt, że zdecydowana większość kadry dysponuje zarówno dorobkiem naukowym, jak i doświadczeniem zawodowym w praktyce z zakresu bezpieczeństwa i nie tylko, a zajęcia przez nich prowadzone są interesujące i wartościowe. Dobór kadry do prowadzenia zajęć na kierunku bezpieczeństwo narodowe odbywa się na podstawie: doświadczenia zawodowego prowadzącego zajęcia, zainteresowań badawczych pracowników potwierdzonych w formie prowadzonych i opublikowanych prac naukowo-praktycznych lub projektów badawczych, samorozwoju (doksztalcenia w formie studiów podyplomowych, szkoleń i kursów), a także uwzględniając wyniki oceny nauczycieli dokonywane przez studentów. Narzędziem wspomagającym proces doboru kadry jest także przedkładana przez kandydata karta kompetencji (Załącznik IV.3), którą zatrudnieni już pracownicy systematycznie aktualizują. Karty te są analizowane przez kolegium Katedry Bezpieczeństwa Narodowego.

Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej kształcenie umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu. Posiadają oni głównie uprawnienia w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie. Część kadry mająca wykształcenie w innych dziedzinach i dyscyplinach (ekonomia i finanse, nauki ścisłe i przyrodnicze, psychologia, nauki prawne i inne) posiada dorobek naukowy, który uzupełnia program interdyscyplinarnego kształcenia studentów w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie. Ponad 70% kadry prowadzącej zajęcia praktyczne posiada również odpowiednie kwalifikacje dydaktyczne i doświadczenie praktyczne zdobyte poza uczelnią. Ze względu na ten rodzaj posiadanego doświadczenia, osoby te są głównie kierowane do prowadzenia przedmiotów

umożliwiających osiągnięcie przez studentów umiejętności praktycznych. Wśród grupy osób zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia (4 osoby w roku akademickim 2023/2024) są osoby zatrudnione w różnego rodzaju instytucjach i organizacjach, a także prowadzące własną działalność gospodarczą. Pozwala to na ścisłą współpracę w zakresie m. in. doskonalenia programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe o profilu praktycznym.

Kadra prowadząca kształcenie na kierunku bezpieczeństwo narodowe charakteryzuje się zarówno wysokimi kompetencjami merytorycznymi (wiedza i umiejętności z zakresu reprezentowanych przez nich dyscyplin naukowych), jak i doskonaleniem swoich umiejętności dydaktycznych poprzez kursy i szkolenia. Pracownicy IBiS uczestniczyli w szkoleniach dla kadry dydaktycznej w ramach projektu Akademia Pomorska 5+ - rozwój dla jakości (NCBiR w ramach Działania 3.5 Kompleksowe programy dla szkół wyższych w Osi III POWER: <https://www.apsl.edu.pl/struktura/biuro-ds.-funduszy-zewnetrznych/projekt-5plus>). Projekt ten jest odpowiedzią na potrzeby UP w zakresie jej dalszego rozwoju oraz zapotrzebowania płynącego z rynku pracy. W ramach projektu kompleksowo zwiększono jakość i efektywność kształcenia poprzez m. in. szkolenia dla kadry dydaktycznej z zakresu innowacji dydaktycznych i języków obcych np.: Design Thinking- innowacyjne myślenie projektowe w pracy ze studentami, Innowacyjne metody dydaktyczne w pracy wykładowcy akademickiego, Kreatywna praca ze studentami, Excell w praktyce finansowej, czy Kurs wizualizacja i prezentacja danych z Ms Excell i Ms Power Point. Dzięki znajomości języków obcych, pracownicy Katedry Bezpieczeństwa Narodowego prowadzą również zajęcia w języku angielskim (*International security* dla studentów SPS oraz *Wars and armed conflicts in the modern world* dla studentów SPS ścieżki Obrona narodowa) i konsultacje dla studentów wymiany semestralnej w ramach umów bilateralnych, jak i programu Erasmus+. UP zorganizowała także cykl szkoleń w ramach realizacji projektu AP „Zintegrowany Program Uczelni - jakość dla rozwoju! (<https://www.apsl.edu.pl/zintegrowany-program-uczelni/o-projekcie>). W celu nabycia umiejętności w zakresie realizacji kształcenia w systemie blended learning, pracownicy Katedry Bezpieczeństwa Narodowego uczestniczyli w szkoleniach dotyczących podniesienia kwalifikacji w zakresie realizacji kształcenia e-learningowego a także wdrożenia systemu dziekanatowo-dydaktycznego. Corocznie przeprowadzane są szkolenia grupowe lub indywidualne dla tych osób, które zgłaszają zapotrzebowanie. Szkolenia te przeprowadza koordynator platformy e-learningowej. Na stronie Instytutu znajdują się także niezbędne informacje w tym zakresie tj.: instrukcje użytkownika platformy e-learningowej KBN (<https://ibis.upsl.edu.pl/instytut-bezpieczenstwa-i-socjologii/platforma-e-learningowa/instrukcje-uzytkownika-platformy-e-learningowej-kbn>) oraz wskazówki metodyczne do przygotowania kursów e-learningowych (<https://ibis.upsl.edu.pl/instytut-bezpieczenstwa-i-socjologii/platforma-e-learningowa/wskazowki-metodyczne-do-przygotowania-kursow-e-learningowych>).

Władze Uczelni dążą także do zapewnienia pracownikom najlepszych warunków do działalności naukowej w kraju i za granicą. Nauczyciele akademicki mają możliwość doskonalenia swoich umiejętności w ramach inicjatyw takich, jak staże naukowo-dydaktyczne, program Erasmus+ Teaching Mobility, czy też program kursów lub szkoleń. Wsparcie rozwoju naukowego obejmuje także finansowanie badań naukowych w ramach przydzielanej na zasadach konkursu subwencji badawczej zgodnie z Uchwałą nr R.000.129.20 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik IV.4), dofinansowanie wyjazdów badawczych, czy udziału w konferencjach naukowych. Finansowanie to odbywa się w ramach środków pozostających w dyspozycji Prorektora ds. Nauki oraz Dyrektora IBiS. Pracownicy IBiS mają także możliwość ubiegania się o urlop naukowy w celu realizacji pracy badawczej. Natomiast kadra osiągająca najlepsze wyniki w obszarze działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej uzyskuje nagrody Rektora I, II i III stopnia, w oparciu o ogólnouczelniany Regulamin przyznawania nagród Rektora dla nauczycieli akademickich w UP (Załącznik IV.5).

Realizowana polityka kadrowa w IBiS opiera się na transparentnych zasadach oceny nauczycieli akademickich obowiązujących w UP. Ocena ta jest przeprowadzana z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi. Uczelniana Komisja Oceniająca dokonuje okresowej oceny nauczycieli zgodnie z Uchwałą Senatu AP nr R.000.65.19 (Załącznik IV.6, Załącznik IV.6a, Załącznik IV.6b). Zasadniczym celem tego narzędzia jest stymulowanie rozwoju naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego kadry oraz motywowanie do podnoszenia kompetencji zawodowych, które prowadzą do zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia studentów. Okresowa ocena nauczycieli akademickich jest elementem dobrowolnego, wewnętrznego systemu motywacyjnego. Warunkiem niezbędnym uprawniającym kadrę (UP musi być podstawowym miejscem pracy) do uwzględnienia jej w wewnętrznym systemie wspierania i motywowania jest uzyskanie pozytywnej oceny. Kryteria oceny zawiera

Regulamin oceny nauczycieli akademickich (Załącznik IV.6a). Narzędziami systemu motywowania kadry do rozwoju zawodowego i naukowego, oprócz wsparcia finansowego jest także możliwość udziału w konferencjach naukowych i ich organizowania, wsparcie w publikowaniu artykułów naukowych itp.

Przy ocenie nauczycieli akademickich uwzględnia się także wyniki oceny pracownika dokonanej przez studentów. Każdy z nich ma do tego prawo poprzez wypełnienie dobrowolnej i anonimowej ankiety w systemie HMS - Wirtualny Dziekanat, zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem Rektora nr R.021.7.22 (Załącznik IV.7, Załącznik IV.7a). Zgodnie z procedurą, ocena kadry dydaktycznej stanowi element zintegrowanego systemu monitorowania i ewaluacji procesu kształcenia w UP (KEP-S Karta ewaluacji przedmiotu - wypełnia Student), w której m.in. następuje podsumowanie atrakcyjności zrealizowanych zajęć oraz ocena pracy nauczyciela akademickiego. Wyniki ankiet są opracowywane na koniec roku i podawane do publicznej wiadomości (<https://biz.apsl.edu.pl/instytut-bezpieczenstwa-i-zarzadzania/ksztalcenie/jakosc-ksztalcenia>, Załącznik IV.8). Ocena nauczyciela akademickiego wystawiona przez studentów ma także wpływ na częstotliwość hospitacji zajęć oraz daje podstawy do dokonania samooceny i weryfikacji sposobu pracy ze studentami, jak i przyczynia się do osiągnięcia założonych celów i efektów realizacji programu studiów. Kolejnym narzędziem wspomagającym ocenę nauczycieli akademickich są hospitacje zajęć, organizowane i realizowane zgodnie z przyjętą procedurą w UP (Załącznik IV.9 – Zarządzenie, Załącznik IV.9a - procedura) oraz Regulaminem organizacji i realizacji hospitacji w IBiZ (Załącznik IV.10, Załącznik IV.10a). Na jego podstawie, w roku akadem. 2022/2023 Dyrektor IBiZ określił harmonogram hospitacji, na którego podstawie u 3 pracowników przeprowadzono hospitację systemową a u 5 pracowników hospitację oceniającą jakość procesu dydaktycznego. (Załącznik IV.11).

Realizowana polityka kadrowa w UP obejmuje także przejrzyste zasady rozwiązywania konfliktów, służy ochronie godności pracownika i studenta, jak i przeciwdziałaniu dyskryminacji i wykluczeniu. Decyzją Rektora UP, w 2021 roku został powołany Pełnomocnik Rektora ds. równego traktowania (Zarządzenie Nr R.021.26.21 - Załącznik IV.12), a Zarządzeniem Rektora nr R.021.27.21 (Załącznik IV.13 i IV.13a) wprowadzono procedurę przeciwdziałania dyskryminacji, która dotyczy zarówno pracowników, studentów, doktorantów, uczestników studiów podyplomowych oraz innych form kształcenia realizowanych w UP.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Stworzenie skutecznego systemu rozwoju naukowego kadry i uzyskiwania stopni naukowych	Biuro ds. nauki UP podejmuje działania i stwarza warunki do skutecznego rozwoju kadry i uzyskiwania stopni naukowych poprzez m.in. motywowanie pracowników (nagrody pieniężne, przyznawania środków pieniężnych w ramach subwencji badawczej itp.). Na podstawie Zarządzenia Rektora w UP (Załącznik IV.14) w Uczelni obowiązuje <i>Regulamin zasad przyznawania dodatku motywacyjnego nauczycielom akademickim publikującym monografie, rozdziały i redakcje monografii wysoko punktowanej oraz artykuły w czasopiśmie wysoko punktowanym</i> (Załącznik IV.14a). Dodatek za wysoko punktowaną publikację może otrzymać nauczyciel akademicki zaliczony do liczby N w UP, który: opublikował monografię naukową, opublikował rozdział w monografii wysoko punktowanej (II poziom), redagował monografię (II poziom), opublikował artykuł naukowy w czasopiśmie wysoko punktowanym. UP w Słupsku posiada także uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora

		habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, co zachęca pracowników IBiS do uzyskania stopni naukowych w swojej macierzystej Uczelni.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Instytut Bezpieczeństwa i Socjologii, którego jednostką organizacyjną jest Katedra Bezpieczeństwa Narodowego, dysponuje własną bazą lokalową o wysokim standardzie, pozwalającą na prowadzenie kształcenia w odpowiednich warunkach. Zgodnie z przyjętymi w programie formami kształcenia przewidzianymi dla kierunku bezpieczeństwo narodowe IBiS posiada do dyspozycji dwa obiekty: budynek wchodzący w skład kampusu, przy ul. Arciszewskiego 22d, a także pomieszczenia (piętro II) budynku przy ul. Kozińskiego 6-7. Oba budynki zostały dostosowane w zakresie zlikwidowania barier architektonicznych i komunikacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami. Dzięki temu nie są one narażone na trudności związane z barierami architektonicznymi i komunikacyjnymi, które mogłyby im utrudniać zapewnienie prawidłowej realizacji zajęć, czy uniemożliwić osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się (w Uniwersytecie Pomorskim przyjęto Regulamin przyznawania wsparcia oraz wydatkowania dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom Akademii Pomorskiej w Słupsku będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia (Załącznik V.1). Wsparcie osób niepełnosprawnych w obszarze infrastruktury dotyczy w szczególności: likwidowania barier komunikacyjnych ze studentami niepełnosprawnymi, tłumaczenia zajęć dydaktycznych na język migowy, zakupu przedmiotów ułatwiających słyszenie, poprawy dostępności architektonicznej budynków dydaktycznych, administracyjnych, obiektów sportowych, budowy podjazdów dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, a także mających trudności z pokonywaniem schodów, wyznaczenia i oznakowania miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przy budynkach Instytutu.

Studenci mają do dyspozycji sale wykładowe, sale multimedialne, pracownie komputerowe, a także liczne sale ćwiczeniowe (laboratoryjne), które spełniają wysokie standardy techniczne i są w pełni dostosowane do potrzeb kształcenia między innymi na kierunku bezpieczeństwo narodowe a także pod względem wymogów BHP. Infrastrukturę dydaktyczną IBiS, która jest wykorzystana na potrzeby kierunku tworzą: 3 sale wykładowe (aule), 15 standardowych sal wykładowych średniej wielkości, 8 sal do ćwiczeń audytoryjnych, 3 sale do ćwiczeń seminaryjnych oraz 9 specjalistycznych pracowni. Wśród nich, na potrzeby kierunku bezpieczeństwo narodowe w szczególności może być wykorzystana sala konferencyjna - komunikacji społecznej, serwerownia, pracownia systemów wspomagania zarządzania kryzysowego oraz pracownia monitorowania cyberprzestrzeni. Pracownie w latach 2014-2023 podlegały stałej modernizacji, zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt i oprogramowanie. Pracownie te pomimo przypisanych im nazw związanych z kierunkiem bezpieczeństwo narodowe spełniają wymogi w zakresie kształcenia studentów na innych kierunkach np.: sala konferencyjna - kompetencji społecznych pozwalająca nabywać i doskonalić kompetencje miękkie związane z komunikacją interpersonalną z wykorzystaniem nowych mediów. Uczelnia posiada licencję m.in. na oprogramowanie Statistica, istnieje możliwość wykorzystywania dostępnych on-line bezpłatnych programów do analizy danych jakościowych. Infrastruktura dydaktyczna IBiS pozwala na jednoczesne zapewnienie miejsca do pracy dla 610 osób w salach: wykładowych - 454 osób, ćwiczeń audytoryjnych - 100 osób, seminaryjnych - 6 osób oraz pracowni specjalistycznych - 50 osób.

Katedra Bezpieczeństwa Narodowego korzysta również z platformy e-learningowej, która pozwala na realizację procesu kształcenia w systemie blended-learning, wzbogacając ofertę dydaktyczną skierowaną głównie dla studentów studiów I i II stopnia. Platforma została uruchomiona jako Centrum Kształcenia E-learningowego w 2019 r. w ramach projektu Zintegrowany program Uczelni - jakość dla rozwoju. Nauczyciele i studenci mogą

korzystać z następujących narzędzi: platforma e-learningowa Instytutu oraz platforma e-learningowa Moodle itp. Organizowane są także szkolenia dla nauczycieli w zakresie wykorzystania platformy Navoica, MS Teams, Moodle, itp. Instytucje, w których prowadzona jest praktyka, posiadają stosowne wyposażenie do ich przeprowadzania i zapewniają uzyskanie efektów uczenia się, mają ICT i odpowiednią do przyjmowania praktykantów infrastrukturę.

Biblioteka Uczelniana Akademii Pomorskiej w Słupsku obejmuje swoją działalnością całą społeczność akademicką, studentów stacjonarnych i niestacjonarnych, słuchaczy studiów doktoranckich, podyplomowych, słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz kadrę akademicką. Księgozbiór Biblioteki Uczelnianej liczy około 450 tys. jednostek bibliotecznych, w tym 50 tys. jednostek inwentarzowych czasopism. Są to publikacje z zakresu wszystkich dyscyplin naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem nauk humanistycznych i społecznych, nauk matematyczno-przyrodniczych oraz nauk o zdrowiu, a także literatura regionalna. Literatura ta umożliwia prowadzenie badań naukowych z wielu obszarów wiedzy. Studenci, doktoranci i pracownicy Akademii Pomorskiej mogą również korzystać z bibliotek naukowych Trójmiasta w oparciu Porozumienie Zespołu Bibliotek Naukowych Województwa Pomorskiego. Studenci i pracownicy Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku posiadają dostęp do wielu tysięcy czasopism elektronicznych np. poprzez Wirtualną Bibliotekę Nauki (od 2003 roku w ramach ówczesnych Konsorcjów EBSCO i Science Direct) bezpośrednio przez stronę WBN (<https://wbn.icm.edu.pl/>) lub poprzez link „Zasoby” na stronie Biblioteki Uczelnianej (<https://www.apsl.edu.pl/struktura/biblioteka-uczelniiana/zasoby>) oraz kilkuset książek elektronicznych poprzez bazę IBUK. Dostęp do baz jest możliwy z całego kampusu Uczelni, a w przypadku niektórych baz np. EBSCO i IBUK również z komputerów domowych.

Księgozbiór Biblioteki Uczelnianej UP w Słupsku dla kierunku bezpieczeństwo narodowe liczy blisko 20 tysięcy jednostek bibliotecznych książek (Załączniki dotyczące zasobów bibliotecznych znajdują się w załączniku - wykaz materiałów uzupełniających do raportu samooceny pkt. 5). Są to publikacje stanowiące aktualną literaturę (obowiązkową i uzupełniającą) dla studentów oraz literaturę naukową, umożliwiającą prowadzenie badań naukowych. Studenci i pracownicy posiadają również dostęp do 60 tytułów książek elektronicznych z zakresu bezpieczeństwa narodowego w bazie IBUK LIBRA (Załącznik V.3). Prenumeruje prawie 400 tytułów czasopism na tradycyjnych nośnikach (papierowych). Biblioteka Uczelniana UP w Słupsku oferuje dostęp do wielu tysięcy tytułów czasopism i książek w formie elektronicznej. Jest uczestnikiem Konsorcjum MathSciNet, EBSCO, Elsevier i ASFA oraz IBUK (książki elektroniczne). W zasobach elektronicznych baz EBSCO pracownicy i studenci Uczelni mają dostęp do 4 baz ogólnych i tematycznych z zakresu bezpieczeństwa narodowego: EBSCO, SCIEDIRECT, SPRINGER, WILEY. W powyższych bazach, wyszukiwanie wg hasła „bezpieczeństwo” daje ponad 200 tysięcy rezultatów. W bazie Wiley istnieje dostęp do 28 914 czasopism i książek elektronicznych z zakresu „National security”, w bazie ScienceDirect dostęp do 7864 publikacji elektronicznych - w pełnym lub częściowym tekście. Pracownicy i studenci UP posiadają dostęp do interdyscyplinarnych baz cytowań: Scopus i Web of Science, systemu informacji prawnej Legalis oraz prestiżowych czasopism NATURE i SCIENCE. Listy czasopism indeksowanych w bazach WoS są dostępne na stronie Master Journal List, łącznie jest to ponad 24.000 tytułów aktywnych. W Czytelni biblioteki jest dostępnych 28 czasopism dedykowanych kierunkowi bezpieczeństwo narodowe (Załącznik V. 4). Biblioteka Uczelniana UP pracuje w systemie komputerowym PROLIB, wszystkie czynności biblioteczne są skomputeryzowane, m.in. działa komputerowy moduł zdalnego zamawiania i rezerwacji zbiorów poprzez Internet oraz stworzono Strefę Wolnego Dostępu do zbiorów z samoobsługowym systemem wypożyczania i zwrotów (RFID), co świadczy o wsparciu osób z niepełnosprawnościami. Na terenie Biblioteki istnieje możliwość korzystania z szerokopasmowego Internetu (Wi-Fi). Biblioteka posiada 100 miejsc w Czytelni oraz 31 komputerów dla użytkowników (w tym z dostępem do Internetu oraz baz danych). Wypożyczalnia i Czytelnia czynne są 6 dni w tygodniu (od poniedziałku do soboty) w godzinach dostępnych dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Obiekt biblioteki jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych, w tym osób niedowidzących. Biblioteka Uczelniana udostępniła możliwość: zamawiania książek drogą elektroniczną (<http://opac.apsl.edu.pl>, odbiór w Wypożyczalni), zdalnego dostępu do baz EBSCO i IBUK (dostęp spoza domeny upsl.edu.pl mogą uzyskać studenci, doktoranci i nauczyciele akademicy UP), zamówienia do wypożyczalni międzybibliotecznej, rejestracji dorobku naukowego pracowników, sporządzania bibliografii do

prac naukowych, dostępu do Bałtyckiej Biblioteki Cyfrowej, dostępu do zasobów elektronicznych dla studentów według kierunków studiów, dostępu do innych zasobów (Biblioteka Narodowa, katalog centralny NUKAT, katalog rozproszony KARO, baza Nauka Polska). System biblioteczno-informacyjny, w którego skład wchodzi Biblioteka Uczelniana Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku, jest wciąż doskonalony m.in. poprzez uruchomienie nowych usług i podwyższanie kompetencji pracowników zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społeczności akademickiej. Uzupełnianie zasobów bibliotecznych odbywa się zgodnie z Procedurą zakupu książek oraz prenumeraty czasopism krajowych i zagranicznych w Bibliotece Uczelnianej UP (Załącznik V.5 - Procedura zakupów zasobów do biblioteki UP w Słupsku).

Uchwałą nr R.000.14.20 Senatu AP (Załącznik I.5 oraz I.5a), została zatwierdzona Polityka Jakości Kształcenia Akademii Pomorskiej w Słupsku. W Polityce jakości wyznaczono 11 celów operacyjnych, wśród których jednym z nich jest zapewnienie wysokich standardów zarządzania infrastrukturą dydaktyczną i naukową, zasobami bibliotecznymi i innymi zasobami materialnymi wykorzystywanymi w procesie kształcenia. Zgodnie z Regulaminem organizacji i funkcjonowania systemu zarządzania jakością kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik V.2 – Uchwała Senatu AP nr R.000.24.22 i Załącznik V.2a - Regulamin), w strukturze Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia znajduje się podkomisja ds. oceny dostosowania infrastruktury do wymogu programów studiów, w której członkiem jest pracownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego, a także przedstawiciele studentów i doktorantów UP. Okresowe przeglądy infrastruktury i oprogramowania realizowane są także na poziomie Instytutów, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym IBiS (Załącznik V.6 Uchwała Rady IBiS, Załącznik V.6a – Regulamin Organizacyjny IBiS, Załącznik V.6b – Załącznik Regulaminu Organizacyjnego) oraz na podstawie Polecenia Dyrektora IBiS (Załącznik V.7).

Stan, nowoczesność, rozmiary bazy dydaktycznej i naukowej służą do realizacji zajęć oraz działalności naukowej na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego, prowadzący zajęcia mają możliwość zgłoszenia zapotrzebowania literatury oraz czasopism w zakresie prowadzonych przedmiotów. Lista zapotrzebowania literatury zgłaszana jest do kierownika katedry, a następnie do Z-cy Dyrektora IBiS ds. Nauki, który po weryfikacji przekazuje informację do Biblioteki. Podczas spotkań koleżeńskich w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego zgłaszane są uwagi, co do zakupu sprzętu na potrzeby procesu kształcenia a następnie poprzez zbiorcze zestawienie w ramach IBiS kierowane jest do Prorektora ds. Kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zwiększenie dostępu do baz elektronicznych oraz zaktualizowanie literatury obowiązkowej.	Uzupełnianie zasobów bibliotecznych oraz dostęp do baz elektronicznych odbywa się w sposób ciągły, zgodnie z Procedurą zakupu książek oraz prenumeraty czasopism krajowych i zagranicznych w Bibliotece Uczelnianej (Załącznik V.5). Aktualizacja literatury obowiązkowej, ujętej w kartach przedmiotów odbywa się corocznie przez prowadzących zajęcia. W razie zaistniałej potrzeby, zgłaszają oni wówczas zapotrzebowanie na zakup pozycji obowiązkowych przez Bibliotekę Uczelnianą.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Społeczność IBiS funkcjonuje w rozbudowanej sieci stałych kontaktów z otoczeniem społeczno - gospodarczym ściśle związanym z realizacją kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz pozostałymi kierunkami prowadzonymi w jednostce. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi oparta jest głównie na sformalizowanych umowach o partnerstwie (<https://www.apsl.edu.pl/Wspolpraca/Wspolpraca-z-gospodarka/Nasi-partnerzy>) oraz umowach o współpracy w zakresie praktyk studenckich. W procesie konstruowania, realizacji, jak doskonalenia programu studiów uwzględnia się także inne formy współpracy takie jak: udział profesorów z zagranicy w procesie dydaktycznym na podstawie Zarządzenia R.021.96.23 (Zał. VI.1, Zał. VI.1a).

W procesie określania programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na poziomie pierwszego i drugiego stopnia w poszczególnych ścieżkach kształcenia wzięto pod uwagę wnioski i opinie otoczenia społeczno-gospodarczego. Przyjęto założenie, że dobrze uzasadnione poznawczo i praktycznie efekty uczenia się, odzwierciedlają wizję programu na danym kierunku oraz poziomie i profilu kształcenia. W tym ujęciu są one nadrzędne wobec programu studiów, które stanowi opis procesu kształcenia, mający właśnie doprowadzić do osiągnięcia uprzednio zdefiniowanych efektów uczenia się. W IBiS powołano Radę Pracodawców (Zał. VI.2). Uczestniczący w cyklicznych spotkaniach przedstawiciele współpracujących z KBN zwrócili uwagę na konieczność zwiększenia zajęć podwyższających umiejętności psychofizyczne absolwentów, niezbędne w skutecznym podejmowaniu np. interwencji policyjnych. Większość ze zgłoszonych propozycji zostało uwzględnionych w zmodyfikowanym programie studiów. Efekty uczenia się i program skonsultowano między innymi z wybranymi jednostkami samorządu terytorialnego i instytucjami bezpieczeństwa (Komendą Miejską Policji w Słupsku, Szkołą Policji w Słupsku, Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce, 8 Brygadą Obrony Wybrzeża w Słupsku, Wojskową Komendą Uzuppełnień w Słupsku, Wydziałem Zarządzania Kryzysowego i Obronności Starostwa Powiatowego w Słupsku, Urzędem Morskim w Słupsku). W ustalaniu programu studiów wzięto również pod uwagę opinie kadry badawczo-dydaktycznej z uczelni krajowych, kształcących na kierunkach: bezpieczeństwo narodowe lub bezpieczeństwo wewnętrzne, z którymi UP zawarła porozumienia o współpracy, a mianowicie z: Akademią Obrony Narodowej w Warszawie, Akademią Marynarki Wojennej w Gdyni, Powszechną Wyższą Szkołą Humanistyczną „Pomerania” w Chojnicach, Transdyscyplinarnym Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. prof. K. Bogdańskiego w Siedlcach, Niepaństwową Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Białymstoku, Uniwersytetem Kaliskim i innymi.

Liczba porozumień o współpracy z otoczeniem gospodarczym systematycznie wzrasta, co sprzyja pozyskiwaniu nowych miejsc odbywania praktyk i staży zawodowych, zarówno dla studentów, jak i pracowników. Dowodem na istnienie dobrych relacji z otoczeniem gospodarczym jest łatwość pozyskiwania ekspertów - praktyków do udziału w zajęciach dydaktycznych. Przy opracowaniu programu studiów uwzględniono również aktualne i potencjalne potrzeby rynku pracy w regionie oraz wskaźniki związane z instytucjami bezpieczeństwa i instytucjami „wrażliwymi” na zagrożenia, a w tym: ilość tego typu instytucji w regionie, ilość potencjalnych miejsc pracy dla absolwentów; analizę rynku edukacyjnego w zakresie kształcenia specjalistów bezpieczeństwa na potrzeby regionu.

W Regionie Słupskim funkcjonuje obecnie kilka dużych jednostek wojskowych, między innymi: Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce, 8 Brygada Obrony Wybrzeża w Słupsku, Wojskowa Komenda Uzuppełnień w Słupsku, 6. Wojskowy Oddział Gospodarczy w Słupsku, Centralny Poligon Sił Powietrznych w Ustce. Zatrudniają one oprócz żołnierzy zawodowych ponad tysiąc pracowników wojska. O pracę na powyższych stanowiskach mogą ubiegać się absolwenci ścieżki obrona narodowa. Miejsca pracy dla absolwentów ścieżki „bezpieczeństwo i porządek publiczny” oferują: Policja (na stanowiska pracowników cywilnych i funkcjonariuszy), Straże Miejskie i Gminne oraz instytucje prywatnego sektora ochrony (między innymi dwie duże firmy na terenie Słupska – „Jantar” i „Agopol”, z którymi Instytut ma podpisane stosowne porozumienia). W procesie opracowywania programów studiów wzięto pod uwagę wyniki badania lokalnego rynku pracy i definiowania jego potrzeb. Ustalenia dokonano na podstawie porozumienia, zawartego pomiędzy Uniwersytetem Pomorskim w Słupsku,

a Powiatowym Urzędem Pracy w Słupsku – w sprawie współpracy na rzecz aktywizacji zawodowej absolwentów i studentów, wymiany informacji, badania losów zawodowych absolwentów i studentów.

Działania w zakresie oceny i doskonalenia form współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji podlega monitorowaniu. Roczny raport współpracy z interesariuszami zewnętrznymi sporządza Zastępca Dyrektora ds. Kształcenia i Studentów i przedstawia go podczas posiedzenia Instytutowej Komisji ds. WSZJK. Komisja ta wypracowuje rekomendacje, które stanowią podstawę do m.in. doskonalenia programu studiów czy doskonalenia sposobów współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak	

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie stanowi istotny i integralny element głównych celów i priorytetów Katedry Bezpieczeństwa Narodowego Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku w zakresie prowadzonego kierunku bezpieczeństwo narodowe. Jest to widoczne w następujących aspektach:

1. Wzmacnianie międzynarodowych relacji akademickich: Katedra stawia sobie za cel rozwijanie i utrzymywanie trwałych relacji z uczelniami i instytucjami badawczymi z innych krajów. To pozwala na wymianę wiedzy, doświadczeń oraz wspólną pracę nad badaniami z obszaru bezpieczeństwa narodowego. Przykładami tego typu działania są organizacja wspólnych ćwiczeń międzynarodowych z Uniwersytetem w Ostrawie.
2. Międzynarodowe programy wymiany studenckiej: Katedra promuje aktywność studentów za granicą poprzez udział w międzynarodowych programach wymiany, takich jak program Erasmus+. To umożliwia studentom zdobycie międzynarodowego doświadczenia akademickiego, poznawanie różnych kultur i systemów edukacyjnych. Przykładami tego są udział studentów w szkole letniej w ramach programu Erasmus+. Wyjazdy studentów na międzynarodowe konferencje naukowe.
3. Oferta Kursów w Językach Obcych: w programie studiów znajdują się przedmioty prowadzone w językach obcych, co umożliwia studentom rozwijanie swoich umiejętności językowych, co jest niezwykle ważne w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, gdzie komunikacja międzynarodowa jest kluczowa.
4. Studenci Zagraniczni: kierunek bezpieczeństwo narodowe przyciąga studentów zagranicznych, co tworzy różnorodne grupy klasowe. Dzięki temu studenci mogą poznać różne kultury i sposoby myślenia, co przygotowuje ich do pracy w międzynarodowym otoczeniu.
5. Wykładowcy i Badania Międzynarodowe: W ramach realizowania programu studiów uczelnia zatrudnia wykładowców o międzynarodowym doświadczeniu oraz wspiera badania międzynarodowe, co przyczynia się do rozwijania wiedzy i perspektyw międzynarodowych wśród studentów.
6. Międzynarodowe projekty badawcze: pracownicy katedry aktywnie uczestniczą w międzynarodowych projektach badawczych z zakresu bezpieczeństwa narodowego, co przyczynia się do rozwoju wiedzy i rozwiązywania globalnych problemów.

- Nazwa Projektu: Letnia Szkoła Bezpieczeństwa Finansowany w ramach programu Unii Europejskiej TECHNIKA PRO BUDOUCNOST 2.0 REG.Ć. CZ. 02.2.69/0.0/18_058/0010212
- STRONG-advanced firST RespONders TraininG”, under the ERASMUS+ Programme, Key Action 2 - Strategic Partnerships DE02-KA202-007579

Korzyści osiągnięte dzięki umiędzynarodowieniu przynoszą efekty dla studentów i instytucji w zakresie:

1. Rozszerzenia horyzontów edukacyjnych: dla studentów umiędzynarodowienie stanowi unikalną okazję do nauki i pracy z osobami z różnych krajów, co wzbogaca ich perspektywę i rozumienie globalnych wyzwań bezpieczeństwa.
2. Rozwinięcie międzykulturowych kompetencji: dzięki międzynarodowym doświadczeniom, studenci zdobywają umiejętności współpracy z ludźmi o różnym pochodzeniu kulturowym, co jest niezwykle cenne w dzisiejszym globalnym środowisku pracy.
3. Wzmacnianie renomy instytucji: aktywność międzynarodowa przyciąga uwagę i podnosi renomę Katedry Bezpieczeństwa Narodowego oraz Uniwersytetu Pomorskiego, co może przyczynić się do przyciągania wybitnych studentów i współpracy z innymi instytucjami.
4. Wymiana wiedzy i doświadczeń: współpraca międzynarodowa pozwala na wymianę najlepszych praktyk i innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, co może przyczynić się do rozwoju badań i edukacji na kierunku.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia odgrywa kluczową rolę w celach i priorytetach Katedry Bezpieczeństwa Narodowego Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku dla ocenianego kierunku, na studiach I i II stopnia, przynosząc korzyści zarówno dla studentów, jak i pracowników, wzbogacając edukację, kształtując międzykulturowe kompetencje i wspierając rozwój badań oraz relacji międzynarodowych. Stworzenie możliwości rozwoju kompetencji językowych studentów poprzez wprowadzanie przedmiotów do wyboru z wykładowym językiem angielskim, będzie stanowić istotny element podnoszenia zainteresowania kierunkiem studiów, konkurencyjności na rynku usług edukacyjnych, ale także ważnym priorytetem Instytutu w procesie doskonalenia programu studiów I i II stopnia na ocenianym kierunku.

Na Uczelni organizowaniem i kwalifikowaniem studentów i nauczycieli akademickich wyjeżdżających w ramach programu Erasmus + zajmuje się Sekcja ds. Wymiany Akademickiej w Biurze Nauki. W jej kompetencjach mieści się: koordynacja programów dydaktycznych: Erasmus+, Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy, Tempus, Ceepus i inne; współpracą naukową z uczelniami i organizacjami zagranicznymi, Europejską Kartą Naukowca. Natomiast w Katedrze powołany został koordynator programu Erasmus+ oraz wymiany semestralnej, do zadań którego należy: organizowanie i kwalifikowanie studentów przyjeżdżających w ramach programu; doradztwo w zakresie przygotowania porozumienia określającego wybrane do studiowania przedmioty oraz zaliczanie przedmiotów, semestrów i lat studiów na podstawie wyników osiągniętych w trakcie studiowania w UP. Harmonogram studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe umożliwia studentom wyjazdy, w tym w ramach wymiany Erasmus+ lub umów dwustronnych. Funkcjonuje system uznawalności punktów ECTS i osiągniętych efektów uczenia się w zagranicznej uczelni partnerskiej, uzupełnienie różnic programowych wynikających ze studiowania w ramach stypendium Erasmus jest nieodpłatne.

Uniwersytet Pomorski prowadzi równocześnie kilka projektów dotyczących współpracy międzynarodowej m. in.:

- Erasmus +;
- Winona State University (USA);
- Norway Grants (Granty Norweskie);
- FSS (Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy);
- Umowy bilateralne zawierane bezpośrednio między uczelniami.

Niezmiernie ważnym programem wpływającym na umiędzynarodowienie procesu kształcenia jest program Erasmus +. Studenci Uniwersytetu Pomorskiego mogą wyjechać do 51 uczelni, przy czym studenci kierunku bezpieczeństwo narodowe do 11 uczelni, które prowadzą studia na tym samym, bądź zbliżonym kierunku kształcenia. Uczelnie te to:

- Konstantin Preslavsky University of Shumen (Shumen, Bułgaria)
- Vsb Technical University of Ostrava (Ostrava, Czechy)
- SS. Cyril and Methodus University in Skopje (Skopje, Macedonia)
- Academy of the Police Force in Bratislava (Bratysława, Słowacja)
- University of Security Management in Kosice (Koszyce, Słowacja)
- University of Gaziosmanpasa (Tokat, Turcja)
- Mersin University (Mersin, Turcja)
- Cumhuriyet University (Sivas, Turcja)
- Batman University (Batman, Turcja)
- Selahaddin Eyyubi University (Diyarbakır, Turcja)
- Winona State University (USA) – od 2015 roku.

W ramach umów bilateralnych istnieje możliwość wyjazdu do 39 Uczelni z 11 krajów, a ponadto Uniwersytet ma podpisane porozumienia z 50 uczelniami z Ukrainy.

Katedra Bezpieczeństwa Narodowego stopniowo włącza się w proces umiędzynarodowienia kształcenia. Kontakty międzynarodowe zaowocowały podpisaniem porozumień dwustronnych z czterema uczelniami zagranicznymi - strategicznymi w zakresie współpracy międzynarodowej. Uczelniami tymi są obecnie:

- Akademia Korpusu Policji w Bratysławie;
- Uniwersytet Techniczny w Ostrawie;
- Narodowy Uniwersytet Obrony Cywilnej w Charkowie.
- University of Security Management in Kosice (Koszyce, Słowacja)

Na kierunku bezpieczeństwo narodowe realizuje się działania prowadzące do uzyskania efektów uczenia się w zakresie znajomości języka obcego w powiązaniu z zapewnieniem osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie biegłości co najmniej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Studenci w ramach realizowanych zajęć są objęci nauczaniem wybranego języka obcego: angielskiego, rosyjskiego, niemieckiego. Zajęcia z języka obcego realizowane są w trakcie pierwszych 4 kolejnych semestrów. Zajęcia te realizowane są w wymiarze 120 godzin ćwiczeń audytoryjnych (po 30 godzin w semestrze semestrze). Za udział w zajęciach studenci uzyskują 12 punktów ECTS. Studenci odbywają zajęcia z lektoratów językowych dostosowane do poziomu znajomości języka weryfikowanego wstępnym testem kwalifikacyjnym. Pozwala to na przypisanie studenta do odpowiedniego poziomu realizowanych zajęć. Zajęcia z języka obcego kończą się egzaminem. Pracownicy mają również możliwość uczestnictwa w zajęciach doskonalących znajomość języka angielskiego realizowanych dla kadry dydaktyczno-naukowej w Akademii Pomorskiej w Słupsku dostosowanych do aktualnego poziomu znajomości języka.

Na fali wzrostu zainteresowania współpracą uczelni zagranicznych z KBN przygotowano ofertę zajęć dla studentów korzystających z programu Erasmus +, studentów, którzy uczestniczą w kształceniu w katedrze w ramach wymiany semestralnej oraz podwójnego dyplomu (na podstawie umów bilateralnych). Zajęcia odbywają się bądź w języku polskim, bądź w angielskim, w zależności od potrzeb zgłaszanych przez studentów zza granicy. Katedra od roku akademickiego 2020/21 prowadzi studia w ramach formuły podwójnego dyplomu z Narodowym Uniwersytetem Obrony Cywilnej w Charkowie z zakresu Zarządzania Kryzysowego.

Od początku realizowania programów wymiany, czyli 2014 roku obserwuje się w Katedrze zainteresowanie mobilnością międzynarodową studentów w ramach programu Erasmus+, choć zostało ono zachwiane i ograniczone na skutek pandemii. W roku akademickim 2020/2021 w semestrze letnim w programie brało udział 2 studentów a w kolejnych latach żaden. W ramach podwójnego dyplomu ilość studentów kształtowała się następująco: w roku akadem. 2019/2020: SPS - 33; SDS – 3; w kolejnym roku 2020/2021 SPS – 29, w roku akadem. 2021/2022 SPS - 29; SDS – 3, natomiast w ostatnim roku 2022/2023 SPS - 10; SDS – 3. Ponadto w ramach krótkoterminowych wymian było to odpowiednio: w roku akademickim 2019/20 - Zima- 21 osób, Lato – 0; w kolejnym roku - Zima- 10 osób, Lato - 1 osoba; w roku akademickim 2021/22 - Zima- 14 osób, Lato - 3 osoby i w kolejnym roku - Zima- 10 osób, Lato - 1 osoba. Głównie byli to studenci z czterech krajów (Słowacja, Bułgaria, Rumunia, Ukraina). Podobnie wygląda sytuacja, jeżeli chodzi o nauczycieli akademickich. W okresie oceny

kierunku w wymianie uczestniczyło 12 nauczycieli z Ukrainy i 2 nauczycieli z Czech. Ponadto pracownicy realizowali wymiany: dr Grzegorz Diemientiew uczestniczył w 3 wyjazdach typu Erasmus+ oraz jednym wyjeździe do Uniwersytetu of Adgar w ramach funduszy Norweskich. Pani dr Izabela Szkurłat realizowała 1 wyjazd w ramach formuły Erasmus+.

Współpraca międzynarodowa prowadzona przez Katedrę przybiera różne formy. Są to między innymi:

- wspólne projekty badawcze finansowane w ramach badań statutowych (zrealizowano jeden *Metodologia tworzenia standardowych scenariuszy sytuacji kryzysowych dla potrzeb kształcenia w zakresie zarządzania kryzysowego*, studentów Akademii Korpusu Policji w Bratysławie, Akademii Sił Zbrojnych z Liptowskim Mikulaszu, Wyższej Szkoły Zarządzania Bezpieczeństwem w Koszycach oraz Akademii Pomorskiej w Słupsku, a w chwili obecnej Instytut uczestniczy w trzech kolejnych);
- zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem mostu wideokonferencyjnego (odbyło się 8 cykli zajęć z Uniwersytetem Technicznym w Ostrawie: POWÓDŹ 2015, CHEMIA 2016; BLACKOUT 2017, IRMINA 2018, BRUDNABOMBA2019, EPIDEMIA2020, INTER CALAMITY 2021, Ekologia 2022);
- zajęcia dydaktyczne dla studentów w ramach programu Erasmus + i wymiany semestralnej;
- konferencje międzynarodowe organizowane przez Katedrę przy wsparciu z partnerami zagranicznymi (Katedra organizuje międzynarodowe konferencje w Słupsku z cyklu: Bezpieczeństwo Państw Europy Środkowo-Wschodniej; do tej pory odbyły się trzy konferencje poświęcone problematyce konfliktu na Ukrainie, kryzysu migracyjnego oraz zmian klimatycznych i ich wpływu na zmiany systemu ochrony ludności, Dobrostan w grupach dyspozycyjnych, Bezpieczeństwo Państw Europy Środkowowschodniej W Kontekście Konfliktu W Ukrainie. W Dziewięć Lat Po Aneksji Krymu Przez Rosję, Bezpieczeństwo Europejskiego Obszaru Gospodarczego I Powszechnego W Dobie Zmian Klimatu)

Ważną formą współpracy międzynarodowej staje się program Visiting Professor, w ramach którego w zajęciach ze studentami w IBiS uczestniczyło w ocenianym okresie: 4 profesorów (1 ze Słowacji, 1 z Czech, 1 z Ukrainy, 1 z Litwy).

Ważną formą współpracy międzynarodowej jest również udział nauczycieli Katedry w konferencjach międzynarodowych, w tym w komitetach konferencji międzynarodowych (12 konferencji), jak również poprzez prezentację referatów (40 konferencji). Nauczyciele akademicy zza granicy publikują swoje materiały w cyklu wydawniczym „*Wybrane problemy bezpieczeństwa*”, w ramach którego ukazało się już pięć monografii. Ponadto na mocy umowy bilateralnej z Narodowym Uniwersytetem Obrony Cywilnej w Charkowie od bieżącego roku wydawane jest wspólne wydawnictwo międzynarodowe „*East Journal of Security Studies*”.

Współpraca międzynarodowa wpływa zatem na rozwój badań naukowych w Katedrze, doskonalenie procesu kształcenia studentów (między innymi poprzez realizację wspólnych zajęć z wykorzystaniem technologii ICT). Dzięki niej wprowadzono korekty do wybranych przedmiotów kształcenia, głównie w zakresie „zarządzanie kryzysowe”. Dzięki współpracy międzynarodowej do programu studiów drugiego stopnia wprowadzono ścieżkę kształcenia „Bezpieczeństwo powszechne,” co pozwoli docelowo kształcić studentów zarówno z Ukrainy, jak i Republiki Czeskiej w ramach wymiany semestralnej, jak i podwójnego dyplomu.

Proces monitorowania procesu umiędzynarodowienia Uczelni odbywa się na poziomie jednostek zaangażowanych w proces umiędzynarodowienia, na podstawie obowiązującej Procedury oceny stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia w AP w Słupsku (Zał. VII.1 – Zarządzenie Rektora nr R.021.41.23, Zał. VII.1a – Procedura, Zał. VII.1b – wzór raportu oceny stopnia umiędzynarodowienia). Obejmuje ona roczną analizę i ocenę poziomu umiędzynarodowienia na poszczególnych kierunkach studiów. W szczególności dotyczy analizy danych dotyczących: liczby studentów zagranicznych na studiach ciągłych, studiujących w ramach wymiany semestralnej oraz podwójnego dyplomu, mobilności studentów i kadry w ramach programu ERASMUS+, innych programów finansowanych ze środków UE (EOG i innych) oraz umów bilateralnych, liczby przyjeżdżających w ramach programu „profesor wizytujący”, współpracy międzynarodowej w realizacji projektów/modułów edukacyjnych, realizacji zajęć dydaktycznych w językach obcych (w szczególności w języku angielskim), uczestnictwa jednostek dydaktycznych w organizacjach międzynarodowych, udziału kadry w konferencjach międzynarodowych, organizacji konferencji międzynarodowych, realizacji międzynarodowych staży naukowych

i dydaktycznych i innej działalności międzynarodowej. Dane i informacje wykorzystywane w procedurze monitorowania stopnia umiędzynarodowienia gromadzone są IBiS, będą one zbierane corocznie w odniesieniu do każdego roku akademickiego. Zgodnie z procedurą, do dnia 30.10.2023 r. w IBiS zostaną zgromadzone dane i informacje dotyczące stopnia umiędzynarodowienia za rok akademicki 2022/2023. Natomiast do 30. 11. 2023 r. roczny raport stopnia umiędzynarodowienia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe zostanie przesłany do Biuro ds. Rozwoju i Współpracy (BRiW) (wzór raportu stanowi Zał. VII.1b). Do dnia 30 stycznia każdego roku kalendarzowego BRiW przygotowuje raport ogólnouczelniany, w którym uwzględnia wnioski i rekomendacje dla poszczególnych kierunków studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak	

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie na kierunku bezpieczeństwo narodowe prowadzone jest wielokierunkowo. Jednym z takich kierunków jest wsparcie studentów w ramach konsultacji z nauczycielami akademickimi. Obowiązek odbywania regularnych, co najmniej 2-godzinnych konsultacji w tygodniu, realizowany jest zarówno podczas roku akademickiego, jak i poprawkowej sesji egzaminacyjnej. Terminy oraz miejsce konsultacji i ewentualne nieobecności czy zastępstwa ogłaszane są na stronie internetowej. Informacje te umieszczane są także na tablicach ogłoszeń (w miejscu prowadzenia konsultacji), w sekretariacie Instytutu oraz na stronie internetowej Katedry.

Administracyjnego wsparcia udziela studentom pracownik Biura Obsługi Studenta i Doktoranta (BOSiD). Opiekę nad studentami poszczególnych lat studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe pełni opiekun roku (Zał. VIII.1). Zarządzenie nr R.021.29.22 z dnia 22 marca 2022 roku w sprawie powołania i określenia obowiązków opiekunów roku w roku akademickim 2022/2023). Przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego opiekunowie poszczególnych roczników na wszystkich realizowanych kierunkach studiów są powoływani poleceniem Dyrektora IBiS (Zał. VIII.2). Natomiast obowiązki opiekuna roku zostały wprowadzone Zarządzeniem Rektora R.021.29.22 (Zał. VIII.3 - Regulamin obowiązków opiekuna roku).

Studenci mają także zapewnione **wsparcie socjalne** przez Sekcję ds. Pomocy Socjalnej w Biurze ds. Studentów. Do dnia 30 września 2023 r. obowiązywało Zarządzenie R.021.80.22 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 15 września 2022 roku w sprawie wprowadzenia *Regulaminu świadczeń dla studentów i doktorantów Akademii Pomorskiej w Słupsku*. Regulowało ono wysokość dochodu uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne oraz wysokość świadczeń dla studentów Akademii Pomorskiej w roku akademickim 2022/2023. Zarządzenie R.021.82.22 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 15 września 2022 roku regulowało kwestie ustalania wysokości dochodu uprawniającego doktoranta do ubiegania się o stypendium socjalne oraz wysokości świadczeń dla doktorantów Akademii Pomorskiej w roku akademickim 2022/2023, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020. Zgodnie z regulaminem świadczeń dla studentów i doktorantów AP (Zał. VIII.4, Zał. VIII.4a) student mógł ubiegać się o: stypendium

socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora, zapomogę - przyznanie świadczenia następuje w drodze decyzji administracyjnej, a także może ubiegać się o stypendium finansowane przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz stypendium za wyniki w nauce lub w sporcie finansowane przez osobę fizyczną lub osobę prawną nie będącą osobą państwową ani samorządową osobą prawną. W szczególnie uzasadnionych przypadkach stypendium socjalne mógł ubiegać się cudzoziemiec, studiujący na AP (Zał. VIII.4a, § 9). W latach 2022-2023 na kierunku bezpieczeństwo narodowe z poszczególnych stypendiów skorzystała następująca liczba studentów:

- stypendium socjalne –18 osób
- stypendium socjalne w zwiększonej wysokości – 3 osoby
- stypendium dla osób niepełnosprawnych – 1 osoba
- stypendium Rektora – 28 osób
- zapomoga – 0

Od dnia 1 października 2023 obowiązuje Zarządzenie Nr R.021.92.23 Rektora Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku z dnia 15 września 2023 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu świadczeń dla studentów i doktorantów Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku. Wprowadzone zostało także nowe zarządzenie Nr R.021.93.23 Rektora Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku z dnia 15 września 2023 roku w sprawie ustalenia wysokości dochodu uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne oraz ustalenia wysokości świadczeń dla studentów Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku w roku akademickim 2023/2024 (Zał. VIII.5). Studenci są informowani o obowiązującym w Uczelni systemie wsparcia, w tym pomocy socjalnej poprzez stronę internetową, spotkania informacyjne organizowane przez Biuro Rektora ds. Studenckich (szczególnie dla studentów I roku na początku roku akademickiego) oraz spotkania organizowane przez opiekunów roku.

Uczelnia podejmuje działania mające na celu stworzenie warunków sprzyjających wyrównywaniu szans **osób z niepełnosprawnościami**. Przepisy Zarządzenia nr R.021.70.21 wprowadzone przez Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 1 czerwca 2021 roku wprowadziły regulamin (Zał. VIII.6, Zał. VIII.6a, Zał. VIII.6b) przyznawania wsparcia oraz wydatkowania dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom Akademii Pomorskiej w Słupsku, będącym osobami z niepełnosprawnościami, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia oraz zasady przydzielania asystenta osoby z niepełnosprawnością studentom i doktorantom Akademii Pomorskiej w Słupsku. Zgodnie z jego treścią studenci niepełnosprawni mogą korzystać za pośrednictwem Biura ds. osób z niepełnosprawnościami, z następujących udogodnień: indywidualne konsultacje psychologiczne, wsparcie doradcy edukacyjnego doradcy zawodowego, wsparcie asystenta dydaktycznego dla studentów z N, możliwość zmiany sposobu uczestnictwa w zajęciach, możliwość zmiany miejsca/terminu egzaminu, wydłużenie czasu trwania egzaminu/zaliczenia, zorganizowanie zajęć/egzaminów w miejscu wolnym od barier architektonicznych. Ponadto mogą studiować w ramach indywidualnej ścieżki kształcenia, która dostosowana jest do rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz oferuje dostosowaną do potrzeb studenta organizację i realizację procesu dydaktycznego (§ 10 *Regulaminu Studiów AP*). Na kierunku bezpieczeństwo narodowe w roku akademickim 2022/2023 studiowały 4 osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym i lekkim. Jedna z tych osób zdecydowała się skorzystać ze studiów w trybie indywidualnej ścieżki kształcenia. Ponadto w dniu 09 grudnia 2019 r. Akademia Pomorska pod hasłem „Akademia Pomorska przyjazna dla osób z niepełnosprawnościami, podpisała umowę o dofinansowanie Projektu „Dostępna Akademia Pomorska” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju przyznało Akademii Pomorskiej 3.993.143,00 PLN na realizację projektu. Głównym celem projektu było wsparcie zmian organizacyjnych, podniesienie świadomości i kompetencji kadry z zakresu niepełnosprawności w okresie do 30.09.2023 r. Podjęte działania miały na celu zapewnienie przez Uczelnię dostępności komunikacyjnej, administrowanie stron internetowych, narzędzi informatycznych, procedur w kształceniu na poziomie wyższym, wprowadzenie do programów studiów modyfikacji zapewniających ich dostępność dla studentów z niepełnosprawnościami oraz działań z zakresu dostępności architektonicznych. Uczelnia nieustannie czyni starania, by w jak największym stopniu ułatwić swoim studentom z niepełnosprawnościami edukację na jak najwyższym poziomie, stara się dostosowywać budynki do ich potrzeb, w taki sposób, aby proces kształcenia

przebiegał w sposób prawidłowy.

Wsparcie studentów realizowane jest w różnych formach. Wśród nich można wymienić m.in.: cotygodniowe dyżury pracowników KBN (w razie potrzeby częściowej); możliwość uczestnictwa w kołach naukowych, w wykładach i seminariach m.in. profesorów wizytujących, a także krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Mają również otwarty dostęp do zasobów bibliotecznych (również w postaci ebook). Wszyscy studenci oraz pracownicy Uniwersytetu Pomorskiego przechodzą obowiązkowe szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Ich celem jest minimalizacja ryzyka wystąpienia na uczelni niebezpiecznych dla zdrowia i życia zdarzeń. Opiekunowie roku i opiekunowie praktyk, podejmują działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak i pomocy jej ofiarom, informując o istniejących procedurach i komórkach rozwiązujących trudne sytuacje tj. procedurze przeciwdziałania dyskryminacji dla wszystkich członków społeczności akademickiej UP (Załącznik IV.13a) oraz powołaniu Pełnomocnika Rektora ds. Równego Traktowania w UP w Słupsku (Załącznik IV.12). W możliwie skutecznym zakresie inicjatywę tę przejmują poszczególni wykładowcy, których studenci darzą swoim zaufaniem.

W zakresie rozwoju zawodowego studentów wsparcie zapewnia Akademickie Biuro Karier, którego misją jest aktywizacja zawodowa studentów i absolwentów naszej Uczelni, szczególnie pomoc w stworzeniu odpowiedniego wizerunku kandydata na dane stanowisko oraz pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych. Biuro m.in. we współpracy z lokalnymi partnerami (np. PUP w Słupsku) corocznie organizuje akademickie spotkania z przedsiębiorczością, wspiera także wybitnych studentów w przygotowywaniu wniosków do Ministerstwa (stypendia, nagrody). Posiada również szeroką ofertę szkoleń:

- w zakresie poradnictwa grupowego ukierunkowanego na potrzeby pracodawców i pracowników: Asertywność, Praca z trudnym klientem, Komunikacja, Kreatywność, Wypalenie zawodowe, Poczucie własnej wartości, Zarządzanie stresem z elementami inteligencji emocjonalnej, Motywacja – skąd ją czerpać? Zmiana nawyków.
- w zakresie wsparcia w formie usług grupowego poradnictwa zawodowego oraz grupowej informacji zawodowej w ramach promowania i inicjowania przedsiębiorczości: Zakładanie firmy krok po kroku, Osobowość przedsiębiorcy – sprawdź, czy ją posiadasz, Personal branding – zbuduj swoją markę, Jak to robią inni? – zainspiruj się i zostań swoim szefem, Zmotywowany szef – najlepszy szef, Komunikacja w marketingu, Zarządzanie relacjami z klientem, Nowa szansa – własny biznes, Savoir vivre w biznesie, Zarządzanie czasem w firmie, Zarządzanie stresem.
- świadczenie wsparcia w formie grupowego poradnictwa zawodowego oraz grupowej informacji zawodowej ukierunkowane na specyficzne potrzeby klientów:
„Twoja wizytówka zawodowa”, „Gotowość do zmian – przełam swoje bariery”, „Wyznaczaj, planuj, działaj – skuteczne osiągnięcie celów”, „Networking – zbuduj pozytywne relacje i swój sukces zawodowy”, „Nowa praca – nowe wyzwania”, „Ja – teraz i w przyszłości – budowanie swojej ścieżki kariery”, „Mój wizerunek online”, „Odkryj ocean możliwości” – trening kreatywności, „Chcieć i móc” – rozwój motywacji, „Mosty zamiast murów” Komunikuj się swobodnie, „Obudź w sobie swój potencjał” – trening twórczości, „W Tobie jest moc” - budowanie poczucia własnej wartości, „Wyraź siebie – trening asertywności”, „Czas to pieniądź – nauka skutecznego zarządzania czasem”, „Stresuj się dobrze – trening zarządzania stresem”, „Mapa marzeń, mapa celów”.

W Uniwersytecie Pomorskim funkcjonuje **system motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników** w nauce oraz działalności naukowej i sposobów wsparcia studentów wybitnych. Szczegóły zawiera Regulamin Świadczeń dla studentów i doktorantów (patrz wyżej). Studenci otrzymują również wsparcie finansowe na cele związane z pokryciem kosztów wyjazdów w ramach programu Erasmus+ oraz udziałem w konferencjach naukowych.

W zakresie wymiany międzynarodowej, na podstawie podpisanych umów przez Uczelnię w KBN organizuje się rekrutację studentów i kadry naukowej na wyjazdy zagraniczne. Uczelnia i Katedra udzielają studentom wszelkich informacji o możliwościach związanych z programami wymiany krajowej i międzynarodowej. Koordynatorzy poszczególnych programów odpowiedzialni są za realizację programu od strony organizacyjnej i finansowej. Ich zadaniem jest również wsparcie studentów w opracowywaniu

odpowiednich dokumentów. Wymiana międzynarodowa studentów odbywa się przede wszystkim w ramach programu Erasmus+ i umów bilateralnych z Ukrainą. Studenci - obcokrajowcy (studiujący w ramach Programu Erasmus, umów bilateralnych, podwójnego dyplomu) komunikują się w języku angielskim i rosyjskim – jeżeli istnieje taka konieczność, otrzymują w tym zakresie niezbędną pomoc.

Studenci kierunku bezpieczeństwa narodowego otrzymują również wsparcie naukowe, umożliwiające im rozwój swoich zainteresowań, między innymi, poprzez:

- publikację artykułów naukowych w czasopiśmie „Studia nad Bezpieczeństwem”,
- możliwość uczestnictwa, m.in. w seminariach, konferencjach i wykładach gościnnych odbywających się w IBiS i KBN np.: w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt.: *Współczesny człowiek wobec wyzwań i zagrożeń w cyberprzestrzeni. Aspekty społeczne – techniczne – prawne*, Słupsk (2022 i 2023 r.); w *I Kongresie nauk o bezpieczeństwie* (2023 r.); w VII. Międzynarodowej Konferencji Naukowej z cyklu „*Bezpieczeństwo Państw Europy Środkowo-Wschodniej*” (2022 i 2023 r.);
- możliwość rozwijania się w kołach naukowych w IBiS:

- a. Koło naukowe „Gryfici” działa od października 2015 r. Skupia się na rozwijaniu umiejętności, zdobywaniu nowych doświadczeń oraz poszerzaniu wiedzy jego członków. Stara się też promować zagadnienia związane z bezpieczeństwem, angażując się w wszelkiego rodzaju zbiórki i inicjatywy charytatywne, naukowe, społeczne oraz towarzysko-rozrywkowe. Koło cały czas jest otwarte na studentów, którzy chcą dołączyć do grona jego członków.
- b. Koło Naukowe Socjologów i Kryminologów Progressum działa od 2012 roku. Celem Koła jest pogłębianie wiedzy, rozwijanie zainteresowań i umiejętności studentów w zakresie szeroko pojętych nauk socjologicznych. W ramach działalności Koła, oprócz prowadzenia aktywności naukowo-badawczej, współpracujemy z organizacjami, instytucjami, innymi kołami naukowymi oraz ośrodkami akademickimi, zajmującymi się pokrewną problematyką. Realizujemy szereg interdyscyplinarnych programów badawczych, seminariów i konferencji naukowych, imprez naukowo-kulturalnych, warsztatów tematycznych, szkoleń, itp.

Sposoby rozwiązywania sytuacji kryzysowych i skarg studentów są zawarte w Regulaminie studiów AP w § 4 i 5 (załącznik nr 1 do uchwały nr R.000.24.23 z dnia 31 maja 2023 roku – tekst jednolity). Zgodnie z jego treścią indywidualne sprawy studentów załatwiane są w drodze decyzji administracyjnych i rozstrzygnięć. Rozstrzygnięcie organ (dyrektor instytutu lub rada instytutu, kierownik samodzielnej katedry, nie wchodzącej w skład instytutu) wydaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzydziestu dni od dnia wniesienia podania, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Od decyzji administracyjnych i rozstrzygnięć dotyczących indywidualnych spraw studentów przysługuje odwołanie do Rektora. Od decyzji administracyjnych Rektora wydanych w pierwszej instancji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Rozstrzygnięcie Rektora jest ostateczne. Odwołanie składa się za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżaną decyzję administracyjną – w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Wsparcie w zakresie **rozwijania pasji sportowych** zapewnia studentom kierunku bezpieczeństwa narodowego Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń sportowych dedykowanych zarówno społeczności akademickiej, jak i mieszkańcom regionu. Studenci z niepełnosprawnościami oraz chorobami przewlekłymi mają możliwość wyboru zajęć z wychowania fizycznego dostosowanych do swoich możliwości, w ramach grup W-F dla studentów z ograniczeniami zdrowotnymi.

We wszystkich obszarach aktywności wspierających studentów uczestniczą organy Samorządu Studenckiego oraz organizacje studenckie. W zakresie ich statutowej działalności mają one prawo do występowania w sprawach studentów do władz Uczelni. Ponadto poprzez stałą obecność na posiedzeniach Senatu oraz w uczelnianych gremiach działających na rzecz zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą w życiu Uczelni. Podstawową formą wpływu studentów na jakość realizowanego w Uczelni procesu kształcenia jest system powszechnej ankietyzacji studentów. Władze Uczelni, w porozumieniu z Samorządem Studenckim, podejmują działania mające na celu upowszechnianie wśród studentów wiedzy na temat celowości przeprowadzania ankietyzacji. Uwagi i sugestie z rocznej oceny efektów uczenia się, hospitacji oraz wyniki badań kariery zawodowej absolwentów wykorzystywane są w celu doskonalenia programu i całego procesu kształcenia.

Wprowadzane w systemie kształcenia zmiany przedstawiane są Radzie Samorządu Studenckiego do zaopiniowania.

Informacje o systemie wsparcia i pomocy materialnej dla studentów umieszczone są na stronie Uczelni <https://www.apsl.edu.pl/studenci/biuro-ds.-studentow> w zakładce Pomoc Socjalna. Szczegółowych i bieżących informacji dotyczących poszczególnych form wsparcia udziela studentom Biuro ds. Studentów. Działania informacyjne w tym zakresie świadczy studentom kierunkowo bezpieczeństwo narodowe także sekretariat IBiS oraz opiekunowie poszczególnych lat podczas spotkań organizacyjnych ze studentami. Wykorzystywane są do tego także media społecznościowe Uczelni, które studenci chętnie odwiedzają (Facebook).

Uczelnia zapewnia skuteczną i sprawną obsługę administracyjną procesu dydaktycznego. Administracyjną obsługę procesu dydaktycznego zapewniają:

- Biuro Obsługi Studenta i Doktoranta (BOSiD),
- Biuro Karier zajmujące się doradztwem zawodowym, praktykami, monitoringiem absolwentów i kontaktem z pracodawcami;
- Dział współpracy z zagranicą,
- Biblioteka, zapewniająca niezbędne książki, czasopisma i wydawnictwa elektroniczne,
- Kwestura – zajmująca się m.in. kwestią rozliczeń płatności studenckiej,
- Biuro ds. Kształcenia – zajmujące się organizacją procesu dydaktycznego,
- Sekcja Informatyki zapewniająca obsługę informatyczną i internetową Uczelni.

Opiekę administracyjną nad studentami zapewniają pracownicy Biura Obsługi Studenta i Doktoranta. Opiekę nad studentami poszczególnych lat studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe pełni opiekun roku, działający zgodnie z zatwierdzonym na poziomie ogólnouczelnianym Regulaminem obowiązków opiekuna roku (Zał. VIII.3). Opiekę nad studentami w procesie realizacji praktyk sprawuje akademicki opiekun praktyk, powoływany przez Dyrektora IBiS (Zał. VIII.2).

Uczelnia dysponuje zasobami materialnymi oraz infrastrukturą wspierającą proces kształcenia. Instytut zachęca studentów do udziału w krajowych i międzynarodowych programach mobilności oraz oferuje studentom i absolwentom szereg form wsparcia, które mają na celu ułatwić im start na rynku pracy. Zapewniona jest również skuteczna i kompetentna obsługa administracyjna. Zauważalny jest rozwój wsparcia elektronicznego, albowiem wszyscy pracownicy Uczelni mają pocztę służbową. Można twierdzić, że wspieranie i motywowanie studentów jest w Uczelni zadaniem wszystkich pracowników, z których rolę szczególną pełnią opiekunowie poszczególnych roczników, opiekunowie praktyk zawodowych, a także opiekunowie kół naukowych. Monitorowanie systemu wsparcia odbywa się między innymi poprzez system ankietyzacji (Zał. IV.7, Zał. IV.7a). W ramach ankietyzacji absolwentów uwzględnia się ocenę zadowolenia i dostępności systemu wsparcia w różnych obszarach. Wyniki w postaci rocznych raportów dostarczają cennych informacji, które są przedmiotem analiz na poziomie instytutowym i ogólnouczelnianym.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak	

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

System dostępu do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach został zbudowany w taki sposób, by zapewnić możliwie jak najszerszy i najłatwiejszy dostęp osobom zainteresowanym do informacji na ten temat. Publiczny dostęp do informacji jest zapewniony poprzez stronę główną UP, na której znajdują się zakładki dedykowane kandydatom, studentom, doktorantom, absolwentom, pracownikom oraz poprzez stronę internetową IBiS, gdzie publikowane są bieżące informacje, związane z działaniami i wydarzeniami organizowanymi przez społeczność akademicką Katedry Bezpieczeństwa Narodowego. Informacje udostępniane są także przez stronę internetową Biuletynu Informacji Publicznej Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku oraz profile uczelni oraz Katedry Bezpieczeństwa Narodowego w mediach społecznościowych. Uzupełnieniem tych publikatorów są tablice ogłoszeń znajdujące się w siedzibie IBiS.

Informacje dotyczące procesu rekrutacji na studia udostępniane są jednocześnie w kilku miejscach zarówno on-line, jak i w formie tradycyjnej papierowej. W formie on-line dostępne są na specjalnie dedykowanej stronie internetowej UP rekrutacja.apsl.edu.pl oraz na stronie internetowej IBiS, gdzie została utworzona podstrona „Nasza oferta”, na której oddzielnie umieszczono informacje dotyczące studiów I i II stopnia, a także studiów podyplomowych. Zaprezentowano tam wszystkie dostępne ścieżki kształcenia, wskazano przypisane do nich cele kształcenia, możliwości zatrudnienia po ukończeniu studiów, a także umiejętności jakie student nabędzie w toku studiów. By bardziej szczegółowo przybliżyć ofertę kształcenia, zaprezentowano także wybrane informacje dotyczące merytorycznego zakresu kształcenia specjalistycznego. Umieszczono tam także informacje poświęcone samemu procesowi rekrutacji-

W okresie poprzedzającym rozpoczęcie rekrutacji oraz w trakcie rekrutacji informacje na temat studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe pojawiają się także na profilu Uczelni w portalu społecznościowym Facebook oraz są systematycznie umieszczane na profilu Instytutu Bezpieczeństwa i Socjologii oraz Katedry Bezpieczeństwa Narodowego w tym serwisie. Prezentacje oferty na profilu Katedry Bezpieczeństwa Narodowego mają charakter bardziej szczegółowy, a forma informacji nie ogranicza się jedynie do tekstu - publikacje wzbogacane są planszami, które w bardziej czytelny sposób prezentują informację o kierunku studiów i realizowanych w jego ramach ścieżkach kształcenia (<https://www.facebook.com/apslupsk>).

Na stronie internetowej IBiS w zakładce Aktualności na bieżąco umieszczane są informacje o wszystkich ważniejszych wydarzeniach, związanych z realizacją studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Z kolei w zakładce Egzaminacje dyplomowe umieszczono informacje niezbędne do przygotowywania prac dyplomowych i przygotowania się do egzaminu dyplomowego, a w zakładce Praktyki - regulamin praktyk studenckich oraz wzory dokumentów przydatnych w procesie ich realizacji. Na stronie internetowej Instytutu znajduje się też odnośnik, odsyłający do wzorów niezbędnych podczas realizacji procesu kształcenia podań i wniosków (<https://www.apsl.edu.pl/Studenci/biuro-obslugi-studenta-i-doktoranta/wzory-podan-i-wnioskow>). Na stronie IBiS znajdują się też informacje ułatwiające kontakt z nauczycielami akademickimi, terminy ich konsultacji (<https://biz.apsl.edu.pl/instytut-bezpieczenstwa-i-zarzadzania/studenci/konsultacje/katedra-zarzadzania>) oraz wykaz opiekunów lat. Informacje umożliwiające kontakt z wykładowcami, a także inne istotne z punktu widzenia organizacji studiów informacje udostępnione są także na tablicach informacyjnych znajdujących się w budynku Katedry Bezpieczeństwa Narodowego.

Informacje o programie studiów umieszczone są w dwóch miejscach. Na stronie internetowej IBiS w zakładce Ramowe programy studiów (<https://biz.apsl.edu.pl/instytut-bezpieczenstwa-i-zarzadzania/studenci/ramowe-plany-studiow>) umieszczono harmonogramy realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia uwzględniające formy prowadzenia zajęć, wymiar tych zajęć oraz liczbę punktów ECTS oddzielnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych dla wszystkich cykli kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe, zarówno na studiach I, jak i II stopnia. Pełne programy studiów z kartami wszystkich przedmiotów umieszczone są na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Uniwersytetu Pomorskiego (<http://bip.apsl.edu.pl/artukul/553/15731/zarzadzanie>). O miejscu, w którym można

znaleźć programy studiów i karty przedmiotów studenci informowani są osobiście przez opiekunów lat. Studenci mogą się z nimi zapoznać także w sekretariacie IBiS. Publicznie udostępniane są także informacje dotyczące jakości procesu dydaktycznego. Na stronie internetowej IBiS w zakładce „Jakość kształcenia” (<https://biz.apsl.edu.pl/instytut-bezpieczenstwa-i-zarzadzania/ksztalcenie/jakosc-ksztalcenia>) umieszczone są raporty: z oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego i opiekunów praktyk, a także akty prawne dotyczące zapewnienia jakości kształcenia i działalności Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości.

Ocena publicznego dostępu do informacji dokonywana jest na bieżąco na podstawie opinii pracowników, absolwentów (Zał.X.3, Zał. IX.1), studentów, którzy zgłaszają je opiekunom lat oraz pozostałych interesariuszy przekazywanych indywidualnie zarówno poszczególnym pracownikom, jak i władzom Katedry, Instytutu i Uniwersytetu. W oparciu o te uwagi sposób udostępniania informacji jest ciągle doskonalony, by dostęp do informacji był możliwie najłatwiejszy.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak	

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem bezpieczeństwo narodowe sprawuje funkcjonujący w UP System Zarządzania Jakością Kształcenia, który reguluje Uchwała nr R.000.24.22 Senatu AP w sprawie wprowadzenia Aneksu nr 1 do Uchwały nr R.000.63.19 Senatu AP w Słupsku z dnia 30.10.2019 r. w sprawie przyjęcia Zasad organizacji i funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w (Zał. X.1, Zał. X.1a). Nadzór merytoryczny nad ocenianym kierunkiem sprawuje na poziomie Uczelni Prorektor ds. Kształcenia. Pełni on również funkcję przewodniczącego Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. W Uczelni powołany został Pełnomocnik Jakości Kształcenia, którego rolą jest wspieranie Prorektora ds. Kształcenia w zakresie koordynacji przedsięwzięć zapewniających i podnoszących jakość kształcenia, monitorowania procesu kształcenia, opracowywania procedur, a także przygotowania sprawozdań i analiz badań ankietowych i konsultacji. Jakość kształcenia na Uczelni opiera się na zasadach zatwierdzonych w Polityce Jakości Kształcenia (Zał. I.5a).

Na poziomie instytutowym, nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów sprawuje Instytutowa Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (IK ds. WSZJK), w skład której wchodzi katedralni koordynatorzy ds. WSZJK, Instytutowy koordynator ds. Praktyk i Staży, przedstawiciele samorządu studentów (po 1 dla każdego realizowanego kierunku studiów w IBiS) oraz pracownik administracyjny jako sekretarz. IK ds. WSJK działa w oparciu o przyjęty w drodze uchwały Regulamin wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w IBiS (Zał. X.2 – Uchwała Rady IBiS, Zał. X.2a –

Regulamin WSZJK w IBiS). Regulamin precyzuje w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności Komisji w zakresie zapewniania, monitorowania i ewaluacji oraz doskonalenia jakości kształcenia na wszystkich realizowanych kierunkach w IBiS, w tym na kierunku bezpieczeństwo narodowe. IK ds. WSZJK działa w oparciu o harmonogram działań opracowywany zgodnie z regulaminem na każdy rok akademicki i jest on akceptowany przez Dyrektora IBiS.

Zatwierdzanie oraz wprowadzanie zmian w programie studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o Zarządzenie nr R.021.29.23 Rektora AP w sprawie wprowadzenia Procedury tworzenia i modyfikacji programu studiów oraz programu kształcenia szkoły doktorskiej (Załącznik I.10 i Załącznik I.10a). Wszelkie zmiany i doskonalenie programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest inicjowane na poziomie pracy Katedry Bezpieczeństwa Narodowego. W proces ten zaangażowani są studenci oraz interesariusze zewnętrzni. W Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego, w ramach prowadzonych kierunków studiów, proponowane zmiany dotyczące programu studiów, zgłaszane są też przez prowadzących zajęcia czy studentów. Propozycje zmian podlegają najpierw dyskusji w ramach Katedry (podczas Kolegium Kierowniczego) a następnie zgłaszane są do Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Zaakceptowane przez Instytutową Komisję ds. WSZJK zmiany stanowią podstawę do ich wprowadzenia w programie studiów i podlegają dalszemu postępowaniu - zgodnego z procedurą dotyczącą ustalania programu studiów/wprowadzania zmian w programie studiów w UP (Załącznik I.10a).

Systematycznie przeprowadzana jest ocena programu studiów obejmująca efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społecznego. Ocenie podlegają treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, system ECTS, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się czy wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Stałym monitorowaniem, okresową oceną jakości procesu kształcenia i efektów uczenia się zajmuje się Instytutowa Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Weryfikacja zakładanych efektów uczenia się prowadzona jest dwutorowo. W pierwszej kolejności, ocena zakładanych i osiągniętych efektów uczenia się obejmuje przegląd prac etapowych, praktyk zawodowych, egzaminów dyplomowych, informacji zwrotnych od studentów na temat satysfakcji z programów studiów, warunków studiowania oraz wsparcia ich w procesie uczenia się. Sposoby osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się w obrębie poszczególnych zajęć określone są w sylabusach zatwierdzonych wraz z programem studiów, adekwatnie do ich ścieżki kształcenia i poziomu studiów. Ważne w tej kwestii są również informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców oraz informacje dotyczące losów kariery absolwentów. Celem tych działań jest ocena, czy przyjęte efekty uczenia się są przydatne na rynku pracy lub w dalszej edukacji studentów. W drugiej kolejności, weryfikacja zakładanych efektów uczenia się jest prowadzona za pomocą systemu eHMS (Wirtualny Dziekanat) poprzez Kartę oceny przedmiotu (KEP-N) (Załącznik nr IV.7 – Zarządzenie Rektora nr R.021.7.22, Załącznik IV.7a - Procedura i Załącznik X.3b – KEP-N). Pozwala ona każdorazowo osobie prowadzącej dany przedmiot ocenić, czy należy dokonać zmian w zakresie m.in. założonych przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności czy kompetencji społecznych, doborze treści kształcenia, metod dydaktycznych, form zaliczenia przedmiotu, kryteriach zaliczenia przedmiotu czy w bilansie nakładu pracy studenta. Zmiany te mają na celu stałe doskonalenie programu studiów na kierunku bezpieczeństwa narodowego. Osiągane efekty uczenia się podlegają weryfikacji i omówieniu w trakcie prac Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni (kadra prowadząca kształcenie, studenci) oraz interesariusze zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku). Każda z osób prowadzących dany przedmiot ma możliwość uaktualniania treści, danych statystycznych wykorzystywanych w trakcie prezentacji zagadnień wchodzących w skład danego przedmiotu. Istnieje możliwość uaktualnienia listy literatury obowiązkowej lub fakultatywnej niezbędnej do osiągnięcia założonych efektów uczenia się w ramach danego przedmiotu. Biorąc pod uwagę te efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych można modyfikować sposoby ich weryfikacji przez studentów, tak by doskonalili jakość kształcenia. Ważną informacją dla pracowników Katedry Bezpieczeństwa Narodowego w zakresie oceny

programu studiów jest także popularność wybieranych ścieżek kształcenia. Wskazuje ona bezpośrednio na obszar zainteresowań studentów i ich chęć na poszerzanie wiedzy i nabywanie umiejętności w tym obszarze. Brak zainteresowania daną ścieżką kształcenia w kolejnych okresach jest podstawą do jej zamknięcia i uruchomienia prac nad propozycją nowej ścieżki kształcenia na kierunku bezpieczeństwa narodowego, zgodnych z potrzebami rynku pracy. Interesariusze zewnątrzni uczestniczą także w doskonaleniu programu studiów poprzez wyrażanie opinii dotyczących ewentualnych zmian wprowadzanych w programie studiów i możliwość współpracy w zakresie studenckich praktyk zawodowych. Wyrażaniu tych opinii będą sprzyjały cykliczne spotkania w ramach powstałej Rady Pracodawców IBiS.

Wyniki zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowane zalecenia są brane pod uwagę w doskonaleniu programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe zgodnie z polityką jakości kształcenia przyjętą na UP.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Wdrożenie procedury oceny programu kształcenia przez nauczycieli akademickich, w tym stosowanie karty ewaluacji przedmiotu umożliwiającej wskazanie elementów wymagających doskonalenia.	W UP została wdrożona Procedura „Zintegrowany system monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia w AP w Słupsku – ankietyzacja”, którą opracowano na potrzeby systemu zarządzania jakością kształcenia w AP w Słupsku (wprowadzono do użytku wewnętrznego Zarządzeniem Rektora nr R.021.7.22 – Zał. IV.7). Jednym z narzędzi ankietyzacji jest Karta oceny przedmiotu (KEP-N – Zał. X.3b), której wypełnienie (po zakończeniu przedmiotu) przez nauczyciela lub inną osobę prowadzącą zajęcia jest obowiązkowe. W ramach wprowadzenia zmian w programie studiów, zgodnie z powyższą procedurą składa się wniosek (Zał. X.3c), który umożliwia zgłoszenie potrzeby wprowadzenia zmiany w programie studiów (w tym m.in.: efektów uczenia się, treści kształcenia, metod dydaktycznych, form zaliczeń, kryteriów zaliczeń, bilansu nakładu pracy studenta). Wniosek skierowany jest do studentów, doktorantów, nauczycieli i innych osób prowadzących zajęcia. Nie jest on anonimowy. Zgłoszenia dokonuje się w systemie eHMS. Zgłoszenia kierowane są do jednostki dydaktycznej odpowiedzialnej za prowadzenie kierunku i tam są analizowane raz w roku przez Instytutową Komisję ds. WSZJK.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
C z y n n i k i w e w n ę t r z n e	Mocne strony - wysoko wykwalifikowana kadra dydaktyczna z praktycznym doświadczeniem - silny związek kształtowania kompetencji z praktyką - oferta specjalnościowa dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy - liczne umowy bilateralne (w tym ze Wschodem), program Erasmus+ - praca w niewielkich liczbowo grupach specjalnościowych umożliwiającą zindywidualizowane podejście do studenta	Słabe strony - mniejsza ilość kandydatów na studia, a także nabór kandydatów o niższym poziomie przygotowania na studia, w związku z niżem demograficznym - pojawiająca się bariera językowa w przypadku studentów obcokrajowców - ograniczone środki finansowe na finansowanie kadry kształcenia praktycznego - ograniczenia programu studiów do minimum programowego ze względu na koszty kształcenia
C z y n n i k i z e w n ę t r z n e	Szanse - zwiększanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, m.in. poprzez współpracę w ramach praktyk oraz realizację wspólnych projektów - zwiększenie umiędzynarodowienia programu studiów (wymiana studencka, profesorowie wizytujący) - stale wzmacniający się wizerunek IBiS, a w szczególności Katedry Bezpieczeństwa Narodowego, w otoczeniu zewnętrznym - podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli akademickich poprzez udział w szkoleniach, projektach, wymianę doświadczeń z innymi ośrodkami naukowymi w kraju, jak i za granicą - atrakcyjność Polski dla studentów ze Wschodu (Ukraina, Białoruś)	Zagrożenia - niska atrakcyjność Słupska skłaniająca potencjalnych kandydatów do podejmowania studiów w większych aglomeracjach - biurokratyzacja procedur związanych z organizacją kształcenia, a zbyt wiele obowiązków administracyjnych utrudnia aktywność pracowników w obszarze rozwoju dydaktycznym, a także w obszarze badań naukowych - spadające zainteresowanie młodzieży podejmowaniem studiów wyższych - poziom poziom przygotowania młodzieży podejmującej studia

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

Słupsk, dnia 18 października 2023 r.
(miejscowość)